

bosch stabbers

MASTERPLAN - ROSENBURGH

Een plek voor iedereen

COLOFON

OPGESTELD DOOR

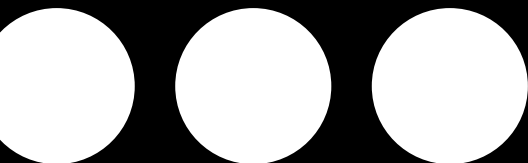
Bosch Slabbers Landschapsarchitecten;
Wijnand Bouw
Koen Bakker
Rien van Huis
Anne-Sietske Verburg

OPDRACHTGEVER

gemeente Voorschoten

DATUM

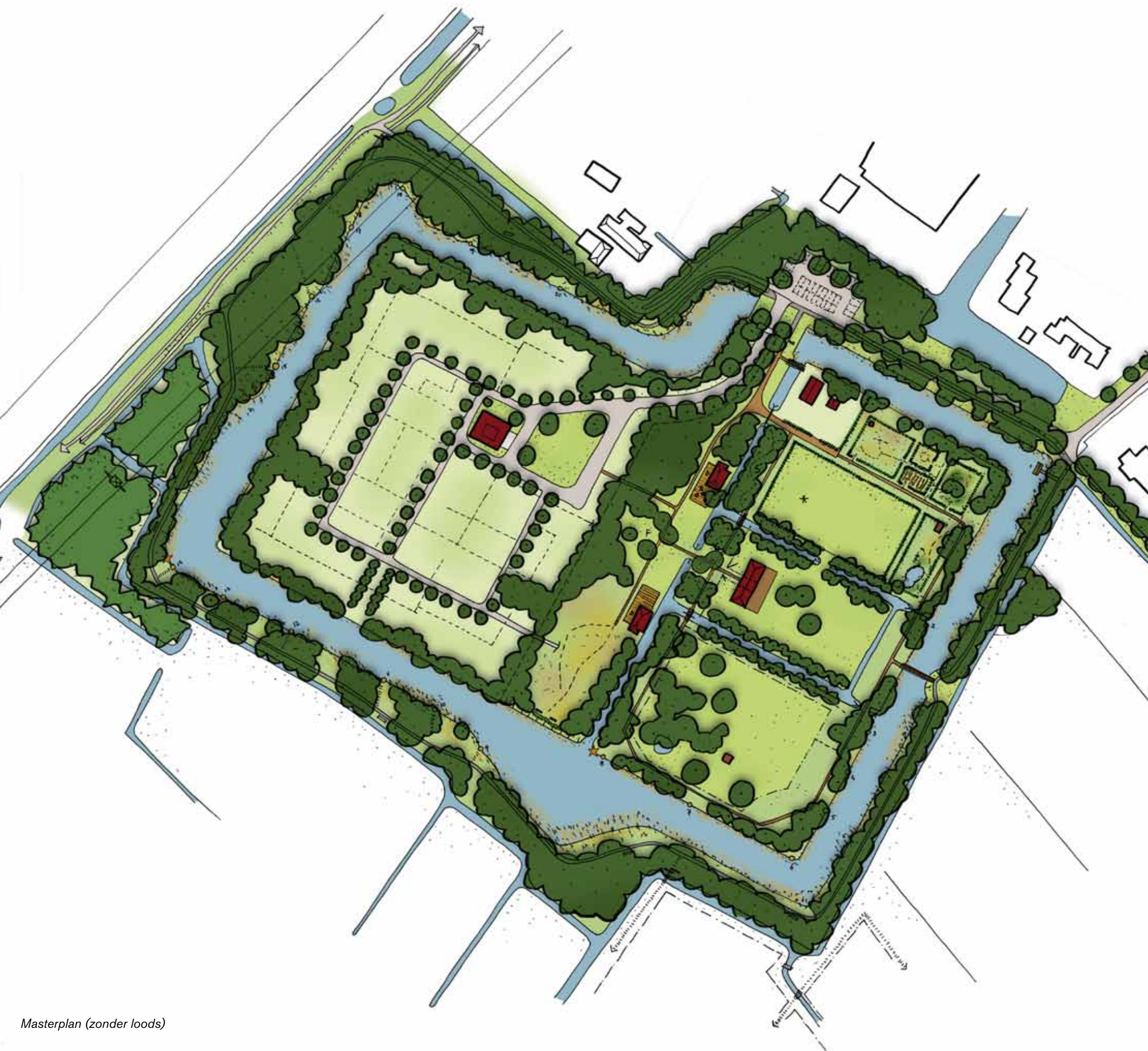
mei 2010

MASTERPLAN - ROSENBURGH

Een plek voor iedereen

bosch stabbers

Masterplan (zonder loods)

SAMENVATTING

Rosenburgh is een parel aan de rand van bebouwd Voorschoten. Het ligt op de grens tussen het landelijke gebied van de Duivenvoordecorridor en de wijk Boschgeest. Het landgoed is een geliefde plek voor veel Voorschotenaren. Vooral de bewoners uit de aanpalende wijk maken veelvuldig gebruik van het landgoed.

In een intensief proces is de werkgroep gekomen tot een ruimtelijk ontwerp. Dit ontwerp doet recht aan de kwaliteiten van het landgoed en brengt het landgoed weer in haar oude staat terug.

Het landgoed kent een buitenring, de lijst, en een binnenruimte, het eiland. De lijst is en blijft natuur. Hier loopt men op de grens van Voorschoten. Met het landgoed in de rug kijkt men uit over de landerijen. De lijst wordt ingericht met natuurlijke oevers die aangevuld en beplant worden met inheemse beplanting. De visplekken langs het water worden verbeterd. De bestaande bomen blijven staan en worden adequaat beheerd. Het bestaande wandelpad wordt teruggebracht op zijn oude breedte van 2 meter en volledig doorgezet, zodat het rondje af is. Het materiaal blijft een halfverharding. Als de rest van de wandelpaden aan vervanging toe zijn, worden deze ook vervangen door een halfverharding die qua kleur beter aansluit op zijn omgeving. De entree aan de Boschwijk zijde wordt teruggebracht in oude staat. Lantaarns worden verplaatst, borden verwijderd en het pad versmald.

Het eiland krijgt één hoofdingang. Bij het parkeerterrein komt er naast de bestaande entree van de begraafplaats een eigen hoofdentree voor het theehuis, de kinderboerderij en de educatieve tuin. Op het eiland komen of blijven: de begraafplaats, het theehuis, het hondenlosloopgebied, de kinderboerderij, de werf (bijvoorkeur op een nieuwe plek), diverse speelaanleidingen en educatieve tuin met landjes en tuinen. Het eiland kent een natuurlijk karakter en krijgt in de vormgeving en uitwerking fragmenten mee van het vroegere landgoed, zoals een symmetrie as, een brug, boomgroepen en klinkerverharding.

Naast de hoofdingang komt er een secundaire entree d.m.v. een smalle voetgangersbrug aan de zuidoostzijde, op de plek van de huidige duiker.

De uitbreidingruimte voor de begraafplaats, die tot 2040 niet nodig is, wordt ingericht als een tijdelijke bloemenweide met zelfontstane struinpaden die je naar een paar bankjes aan het water leiden. Aan deze weide kan de nieuwe gemeentefaciliteit gebouwd worden, als spiegelbeeld van het theehuis. Vervolgens kunnen er op de plek van de huidige loods, tuinen en landjes gemaakt worden.

Met deze reeks van ingrepen wordt het sleets geworden landgoed weer opgepoetst en mooi gemaakt. Zonder dat het zijn authentieke en natuurlijke karakter verliest.

ROSENBURGERLAAN

VOET-FIETSPAD
NAAR „DE HORSTEN”
WASSENAAR E.V.

ALGEMENE BEGRAAFPLAATS

ROSENBURGH

**natuurlijke
speelplek**

kinderboerderij

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	07
1 INLEIDING	11
2 ANALYSE	15
2.1 Ondergrond	15
2.2 Historie Rosenburgh	15
2.3 Verkeer en routing	19
2.4 Functies	21
2.5 Groenstructuur	21
2.6 Water	23
2.7 Meubilair	23
2.8 Verharding	32
3 RUIMTELIJKE UITGANGSPUNTEN VOOR HET ONTWERP	27
4 ONTWERP	31
4.1 De onderdelen	31
4.2 Het nieuwe landgoed vanuit diverse gebruikersgroepen	51
BIJLAGE	
I Eindrapport werkgroep Burgerparticipatie Landgoed Rosenburgh	51
II Beplantingslijst en -Voorstel Rosenburgh	67

Spoorlijn Den Haag - Amsterdam

"De lijst"

Parkeerplaats

Rosenburgerlaan

Beheerderswoningen

Gemeentewerf

Begraafplaats

Toekomstige
theehuis

Weide en educatieve tuin

Uitbreidingslocatie
begraafplaats

Kinderboerderij

"De lijst"

"De lijst"

Hertenkamp

Hertenkamp v.d. Valk

Landgoed Rosenburgh is in diverse beleidsstukken aangewezen voor het toevoegen van diverse functies. In het plan van aanpak, de kadernota en de kaderkaart zijn de functies benoemd, onder andere de kinderboerderij, een theehuis, een educatieve tuin en natuurlijke speeltuin. In de werkgroep is uitputtend gediscussieerd over welke functies gewenst zijn op Rosenburgh. De een is tegen een natuurlijke speeltuin en de ander is voor, de een wil de hertenwei opofferen en de ander niet. Door intensief met elkaar te overleggen is er een plan uitgekomen dat recht doet aan het landgoed Rosenburgh. Een plan dat bestaande kwaliteiten respecteert, knelpunten tot oplossing brengt en kansen benut.

Die betrokkenheid en opwinding is goed te begrijpen. Dit historische landgoed uit 1281 dat door de tijd heen verdwenen is en deels vergraven is tot een begraafplaats is groot van schoonheid. Hier omheen liggen restanten van natuur en cultuurhistorie, mede hierdoor wordt de plek thans door vele mensen gebruikt als een plek voor verstillings, even denken aan een overleden geliefde, even wandelen in de bosschages of een hengel uitwerpen aan de waterkant. Dat alles met het zicht op en over de Oranjepolder.

Aan dit aspect is een hoofdstuk toegevoegd. Een (oorspronkelijk bedoelde tijdelijke) kinderboerderij is toegevoegd aan het landgoed. En op het landgoed komen nog meer functies, natuurlijke speelaanleidingen, een theehuis en het uitbreiden van de educatieve tuin. Daarnaast zijn en blijven functies als wandelen, honden uitlaten en vissen van groot belang.

Nu kan men daartegen in het geweer komen, onder de mom van: het landgoed houden zoals het is of was. Onze inziens is dat niet de goede weg. Als iets in het Nederlandse landschap laat zien mee te kunnen met zijn tijd zijn het wel de landgoederen. Deze private plekken van weleer, die enkel en alleen gesticht zijn voor de bewoners en hun gerief, zijn veranderd tot plekken van betekenis voor grote groepen van de bevolking. Dagelijks maken veel mensen gebruik van landgoederen om te wandelen, te verblijven en te ontsnappen aan de dagelijkse drukte. Een goed voorbeeld daarvan is landgoed "Duivenvoorde". Landgoed Rosenburgh is door de loop der jaren ook een zodanige plek geworden. Door de nieuwe functies te integreren met het landgoed ontstaat er waardevolle plek.

*Een plek waar jong en oud zich thuis voelt,
een plek waar natuur en cultuur hand in hand gaan,
een plek waar verstillings en ontmoeting elkaar versterken,
kortom een plek waar Voorschoten trots op kan zijn.*

Korte kenschets

Het landgoed Rosenburgh ligt als een schakel in het landschap. Diverse routes gaan om en langs het landgoed verder het landschap in. Komende vanuit de wijk treft men hier het eerste groen en kan verder richting Duivenvoorde en de Horsten of richting de Veurseweg (laantje van van Wissen). Van het landgoed zelf is niet veel meer over. Rudimenten in kavelbelijning, beplanting en bebouwing (hierbij wordt ervan uit gegaan dat de oude schuur nog aan het landgoed toebehoorde). Toch geeft het landgoed de bezoeker wel een bepaalde sfeer. Deze sfeer is belangrijk, die is gekoesterd en versterkt in de planvorming.

Een belangrijk kenmerk van de plek is het groene karakter aan de rand van de bebouwde kom, hier ben je al buiten! Het vormt als het ware de poort naar het open landschap. Belangrijk hierbij is het ruimtelijke effect. Het landgoed is een verdichte eigen wereld, terwijl de omgeving juist veel opener is. Dit samen met de rand van groen, het pad rondom en het water geeft het gebied een sterke eenheid. Dit in tegenstelling tot het terrein zelf. Hier liggen verschillende kavels volledig los van elkaar. De kinderboerderij, de dierenwei, een paar woningen, een begraafplaats, een gemeentewerf en een stuk niemandsland liggen hier zonder onderlinge samenhang. Hierbij is de beeldtaal en de sfeer per gebied behoorlijk verschillend.

De manier van benaderen is van vele kanten prima, maar op enkele plekken minder. Komende vanaf het laantje van van Wissen loop je prachtig op het landgoed af. Alleen is het jammer dat je langs een torenhoog hekwerk loopt waarachter de herten en de emoës lopen. Komende vanaf de andere zijde langs het spoor, rijdt men ook langs een hekwerk. Komende vanaf de Veurseweg rijdt je over een fietspad en kom je op een parkeerplaats. Je kan het gebied nu op vier plekken binnengaan. Hier is nauwelijks een hiërarchie of eenheid in te ontdekken.

Omliggend landschap

De Ijst

Toekomstige theehuis

Watergang door Rosenburgh

Begraafplaats

Visser

Fietspad langs spoor

Gemeentewerf

Kinderboerderij

Thans biedt de gracht en de groene omzoming het goud van deze locatie. Al wandelend op de rand van het landschap is het een ware ontsnapping aan de dagelijkse hectiek. De wisselende zichten over het water, het bos en de polder maken de wandeling zeer gevarieerd en aantrekkelijk.

Vraagstelling

De gemeente Voorschoten heeft Bosch Slabbers gevraagd te participeren in de werkgroep. Om samen met deze groep een masterplan op te stellen. Dit masterplan geeft richting aan het ontwerp en kan de komende jaren gebruikt worden om veranderingen in het gebied te sturen. Het masterplan moet een onderlegger vormen voor een nog op te stellen voorlopig en definitief ontwerp.

Werkwijze

Het onderliggende plan is tot stand gekomen in een nauwe samenwerking met de werkgroep. Deze groep vormt een afspiegeling van gebruikers van het landgoed Rosenburgh. Om de plannen te toetsen en bestuurlijk te aarden zijn er ook nog een kennisgroep en een stuurgroep geconsulteerd. Het plan heeft brede steun binnen de werkgroep, kennisgroep en stuurgroep.

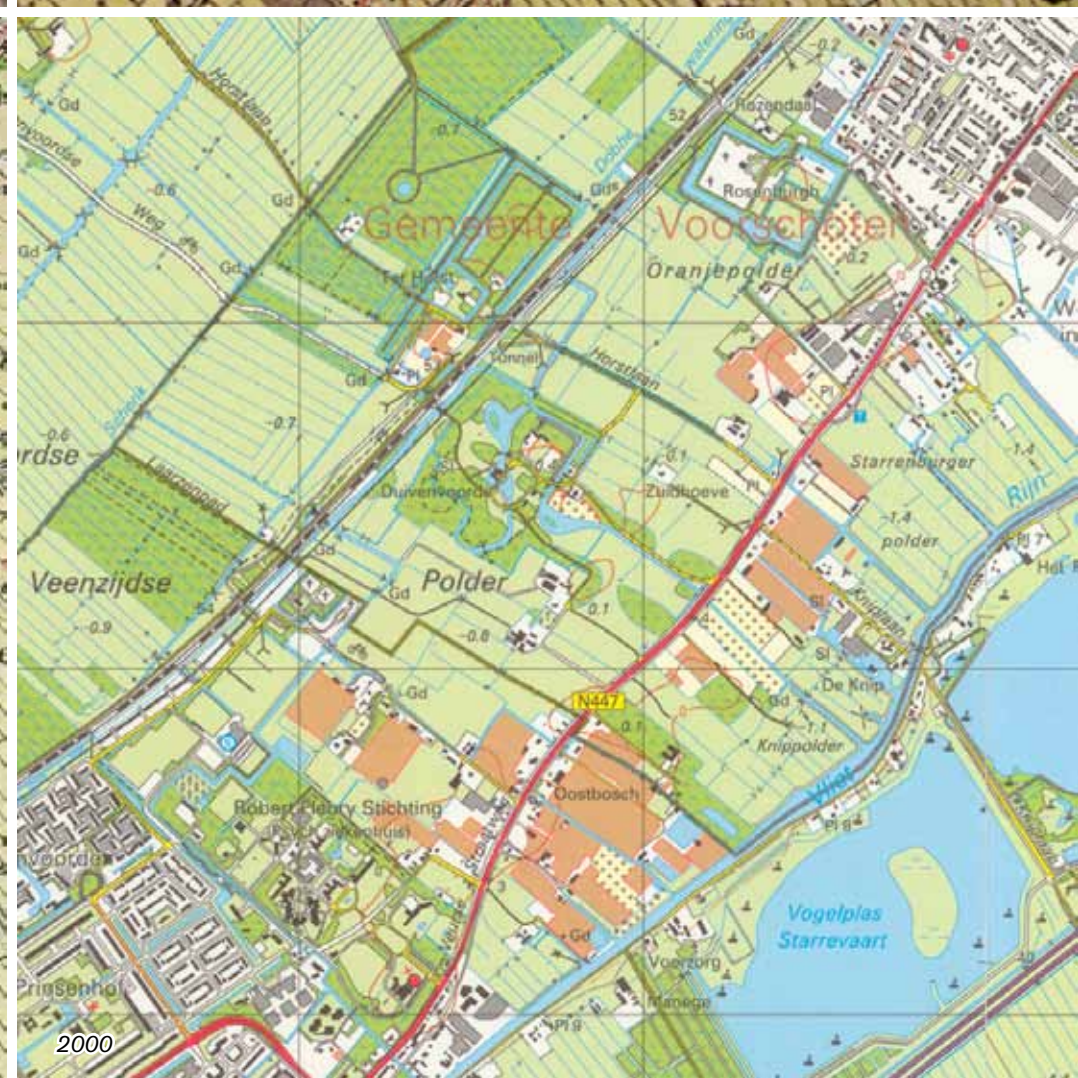
1600

1850

1900

2000

2.1 ONDERGROND

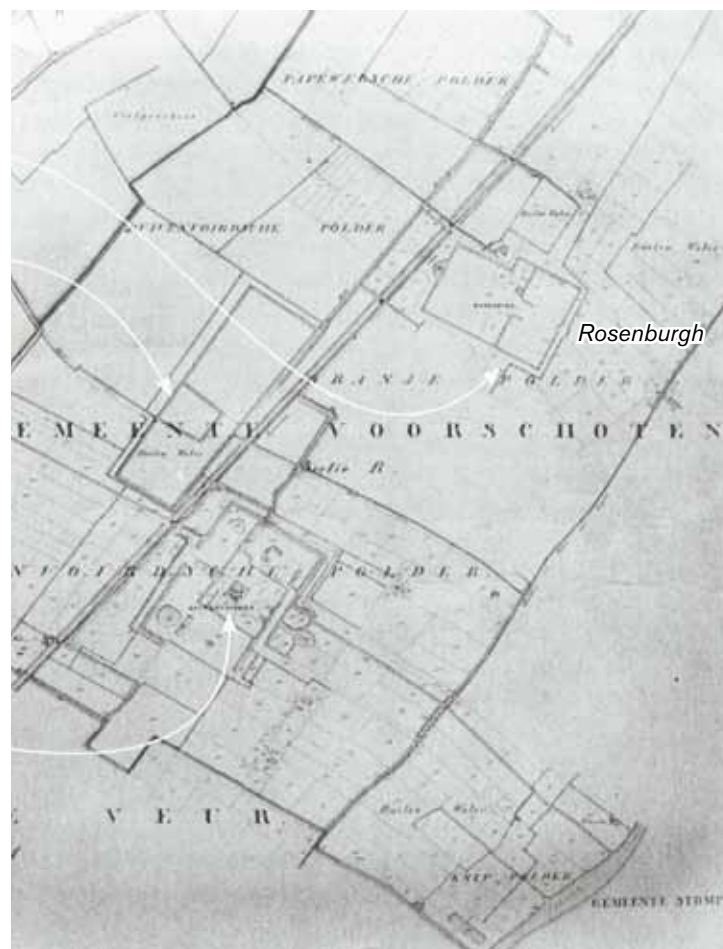
Het landgoed Rosenburgh ligt in een landschap van strandwallen en strandvlaktes. In dit systeem ligt de doorgaande weg (Veurseweg) op de strandwal. Voorschoten is op de standwal gesticht. Voorschoten heeft een rijke historie aan buitenplaatsen. Vele rijken hebben buitens gesticht in de omgeving van Voorschoten. Het lag relatief dicht bij de stad Leiden en was goed bereikbaar. Het landgoed Rosenburgh ligt in dezelfde lijn als het landgoed Duivenvoorde. Net op de grens van een strandwal en een strandvlakte. Met een gepaste afstand tot de doorgaande weg, keek men uit over de landerijen van de strandvlakte. Deze ligging is tot op de dag van vandaag goed waar te nemen en vormt een belangrijke onderlegger voor de beplanting en de sfeer op het landgoed.

2.2 HISTORIE ROSENBURGH

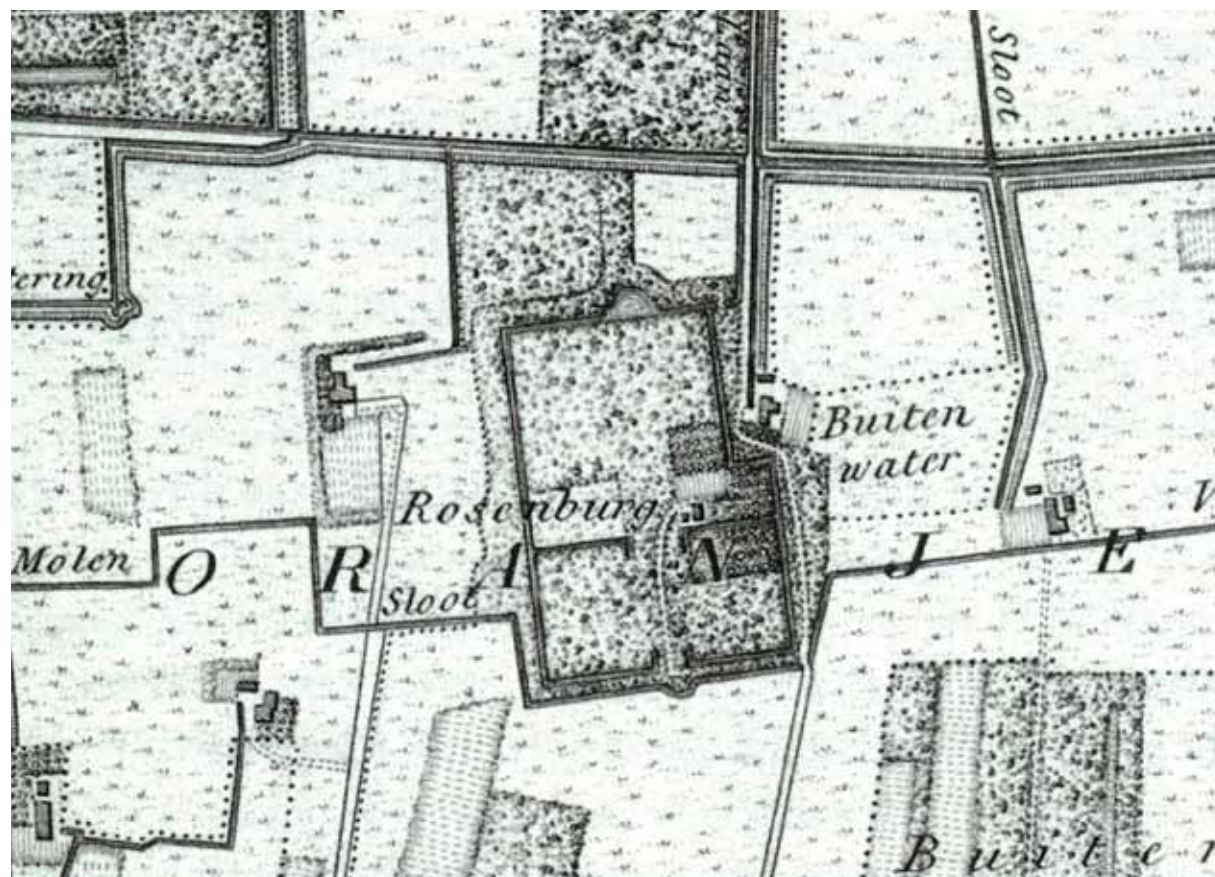
(bron: de Leidse Lustwarande)

Kijkende naar de oude kaarten kan men zien hoe het landgoed al sinds ruim 400 jaar op deze plaats ligt. De contouren zijn goed leesbaar tot op de dag van vandaag. Met de aanleg van de begraafplaats is de omgrachting verbreed er is een historisch argument gebruikt om zand te winnen. Hierdoor is een 'schijnelement' ontstaan. Alsof het historische landgoed een dergelijke slotgracht had. Nee dus, dit was een sloot in een heel andere dimensie.

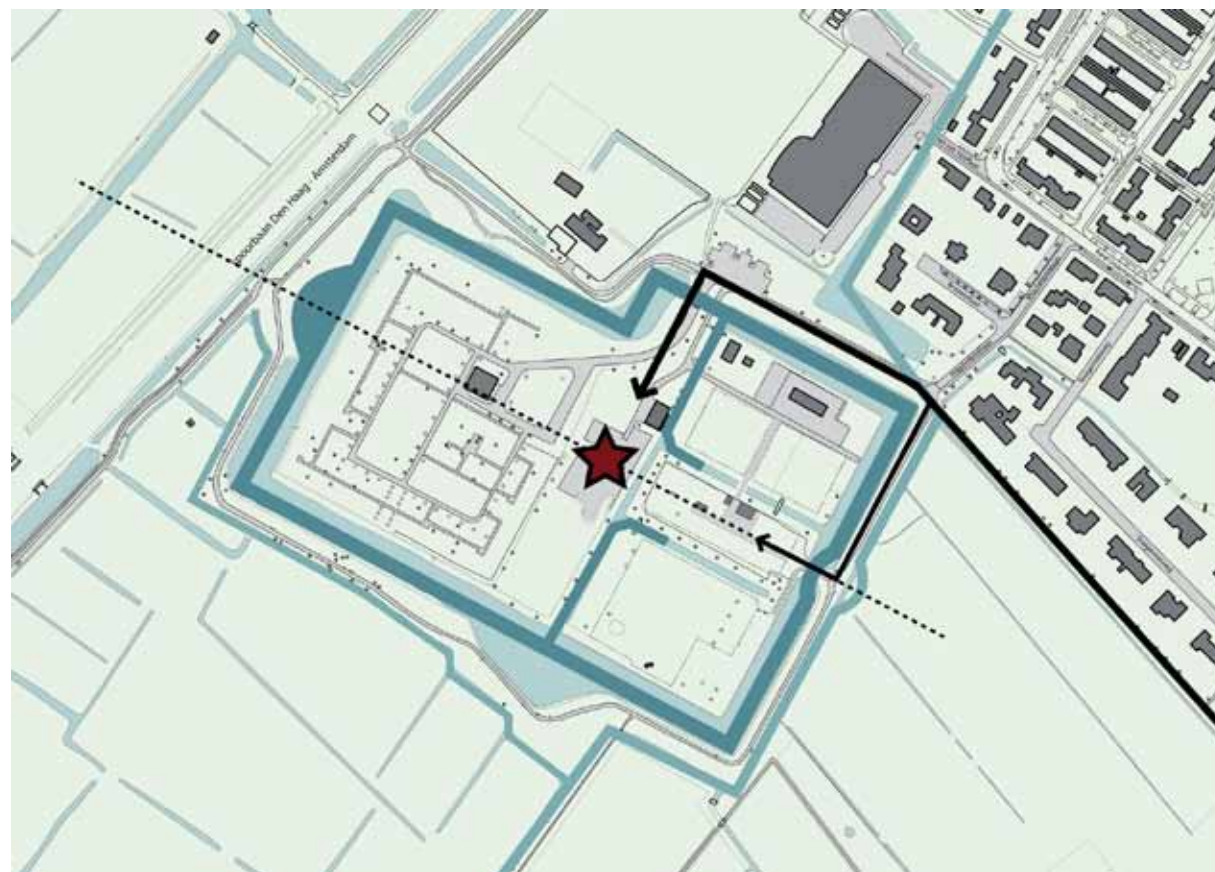
Oudste melding van het landgoed Rosenburch dateert uit 1281. In het jaar 1351 is het tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten verwoest. Daarna is het herbouwd en met het beleg van Leiden wederom verwoest. In 1617 is het nogmaals herbouwd. In 1721 tot 1723 is het afgebroken en herbouwd door Johan Gerrit baron van Wassenaer naar een ontwerp van Daniel Marot. Na enkele jaren is het huis weer afgebroken door het sterven van de stichter. Pas in 1963 kreeg het terrein een nieuwe bestemming en heeft de gemeente hier een begraafplaats van gemaakt. Ook het tuinontwerp was van de hand van Marot. Op de kaart van 1844 is de halve boog nog herkenbaar. Zie ook de verschillende kaartbeelden.

Kadastraal plan gemeente Voorschoten, 1844

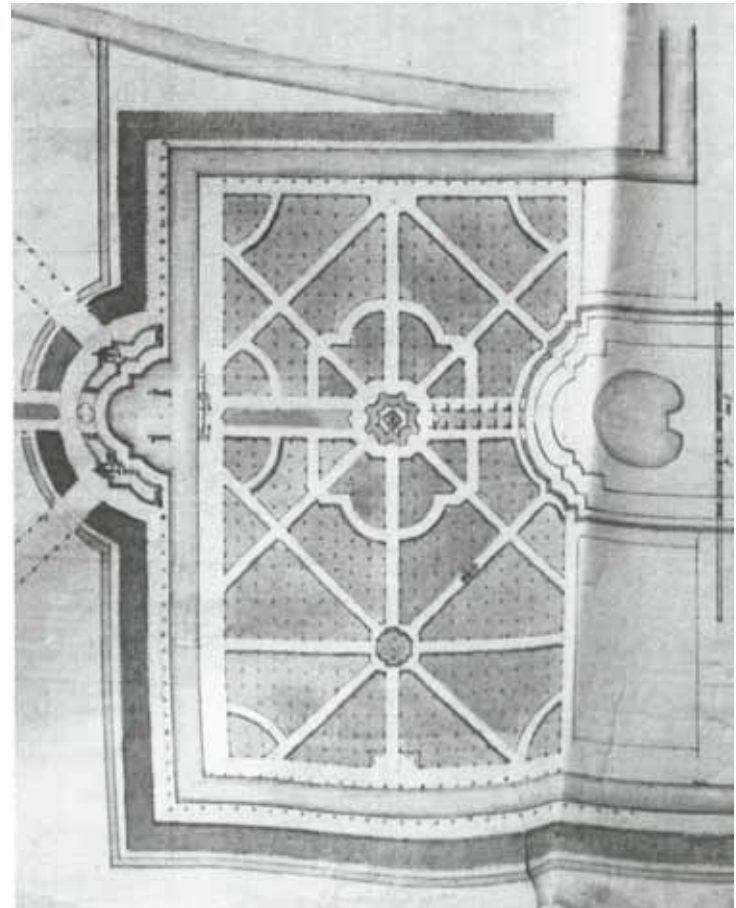
Nieuwe Kaart van 's-Gravenhage, 1839

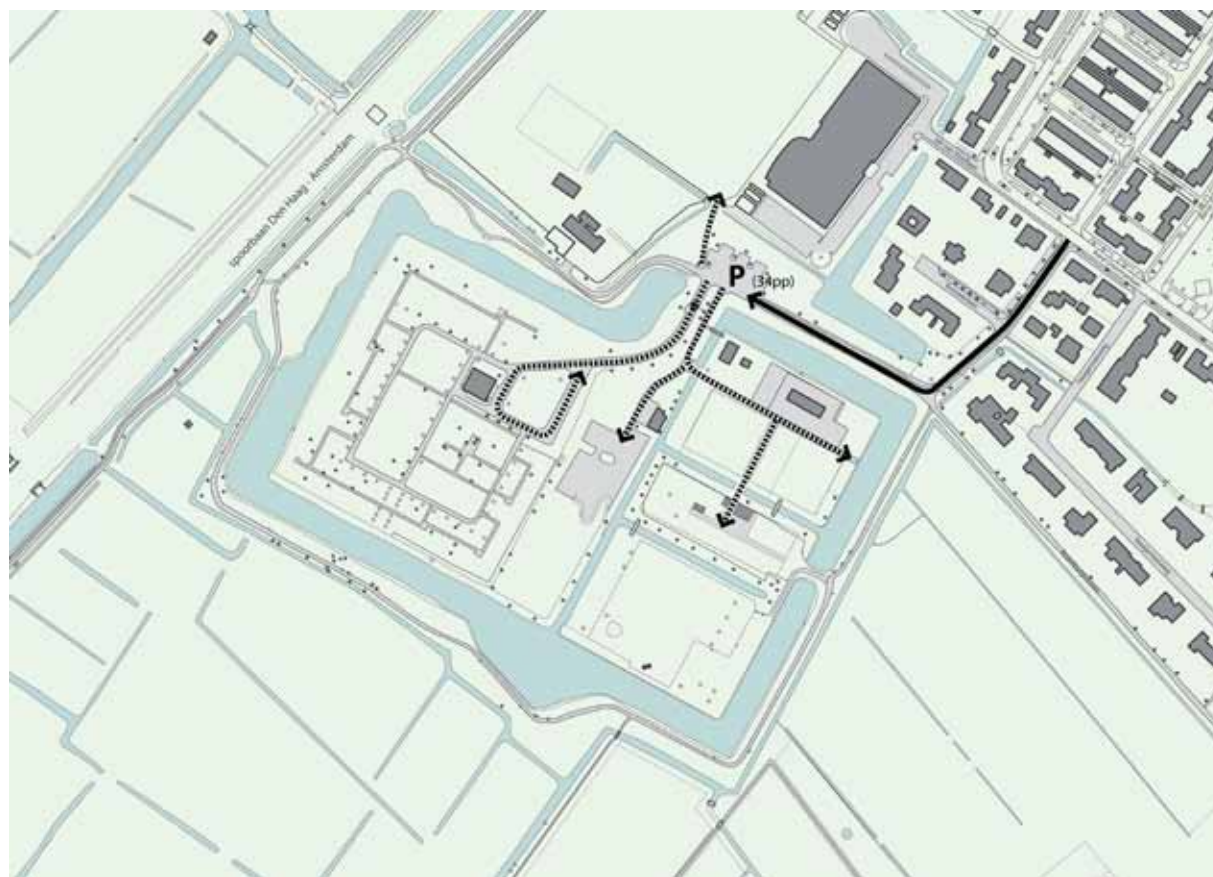
Themakaart: Historie

Opsomming van belangrijke data aangaande Rosenburgh.

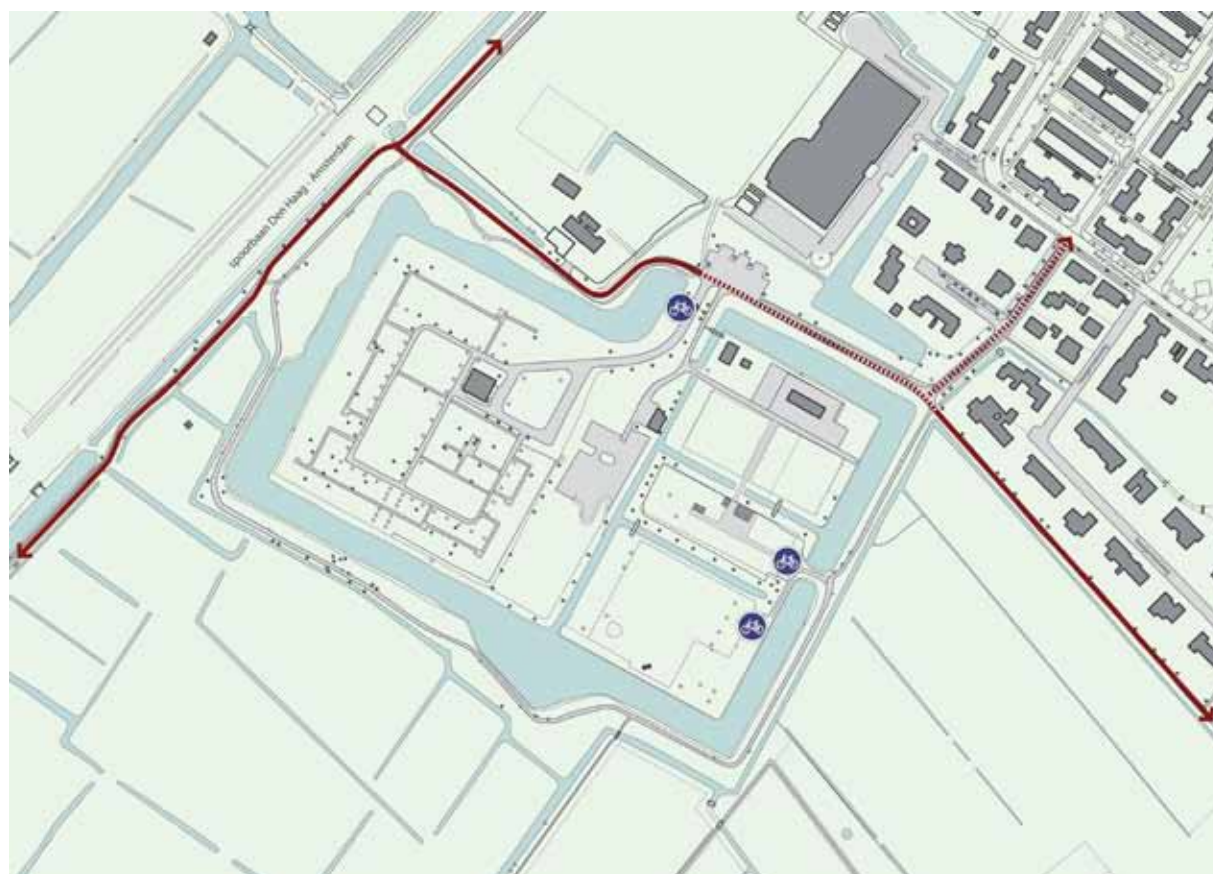
- 1281, oudste bekende vermelding van kasteel 'Rosenburch' in bezit van geslacht Van Wassenaer
- 1351, kasteel verwoest door Hoekse en Kabeljauw twisten (strijd tussen verschillende facties binnen de elite van het graafschap Holland)
- 1617, weer herbouwd als slothuis en hofstede Rosenburgh
- 1721-1723, luitenant-admiraal Johan Gerrit baron van Wassenaer laat een nieuwe buitenplaats bouwen naar ontwerp van Daniel Marot. Na plotseling overlijden werd het geheel afgebroken. De twee hekpijlers kregen een nieuwe bestemming op de oprijlaan van Duivenvoorde.
- 1963, aanleg gemeentelijk begraafplaats Rosenburgh met algemene, Rooms-katholieke en islamitische gedeelte daarnaast urne graven, kindergraven en een as verstrooiingsveld.
- 2008, op 25 mei wordt de kinderboerderij geopend
- 2008, in de maand september vind een herindeling op de begraafplaats plaats

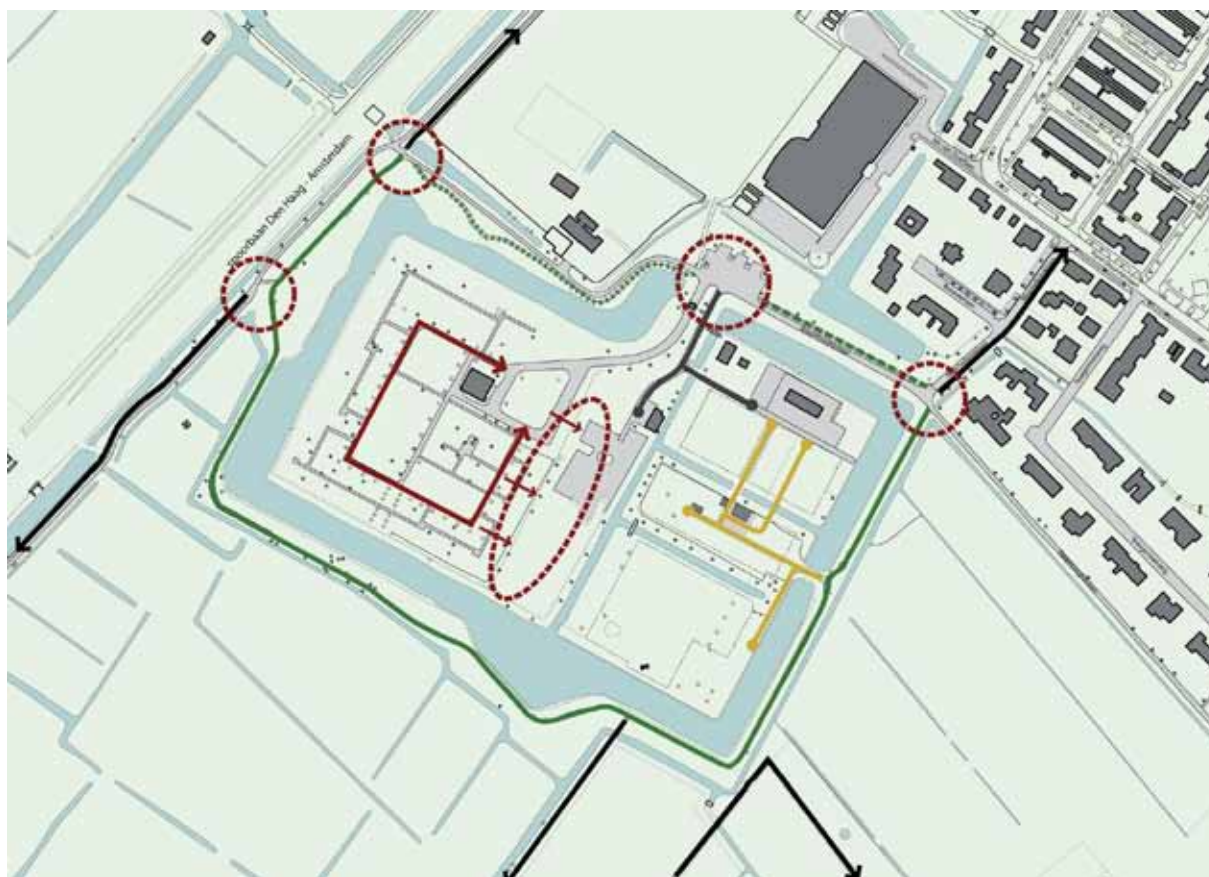
Ontwerp van Rosenburgh, mogelijk van Daniel Margot, 1722

Auto's

Fietzers

Wandelaars

2.3 VERKEER EN ROUTING

Het landgoed is per auto alleen benaderbaar vanaf de wijk Boschgeest. Aan deze zijde is een parkeerplaats die voldoende capaciteit heeft voor de huidige functies maar helaas erg ver van de entree van de kinderboerderij ligt. Op het landgoed (op het eiland) kan men alleen komen als men daar ook echt moet zijn met een auto. Dit geldt voor de begraafplaats, de gemeentewerf en de kinderboerderij. De paden of wegen zijn dan ook vormgegeven voor werkverkeer, breed en van asphalt. De twee woningen hebben een eigen parkeerterrein op het landgoed.

De fietspaden hebben een heldere structuur die een doorgaand karakter hebben. Deze liggen aan de noord en oostzijde van het landgoed. De paden zijn onderdeel van een groter netwerk. In het huidige gebruik worden de wandelpaden ook gebruikt als fietspaden, afsnijden van een bepaalde route of omdat fietsenstallingen te ver weg van de fietspaden liggen. Ook wordt een deel van het wandelpad gebruikt om te fietsen om bij de

huidige entree van de kinderboerderij te komen. Verder wordt de fietsenstalling bij de begraafplaats matig gebruikt. De meeste bezoekers plaatsen de fiets in de haag.

Voor de wandelaars is er een afwisselend rondje om het landgoed mogelijk en zijn er op het eiland diverse wandelpaden aanwezig. Opvallend is dat de vele paden onderling weinig tot geen aansluiting op elkaar hebben en dat de verscheidenheid aan materialen groot is, eenheid mist. Elke functie heeft zo zijn eigen circuit en materiaal. Daarnaast zijn alle paden van de kinderboerderij doodlopend.

Het wandelpad tussen de spoorlijn en de entree van het landgoed levert gevaarlijke situaties op. Hier wandelt men niet op het snipperpad (te smal, te veel brandnetels) maar op het doorgaande fietspad. Met het bochtige tracé is dat niet erg veilig. De staat van de verharding is matig. Op termijn zal dit vervangen moeten worden.

Funcities

Groenstructuur

2.4 FUNCTIES

Het huidige landgoed kent een aantal belangrijke functies die een brede doelgroep faciliteren. Op een rij zijn dit:

- De begraafplaats met opslagruimte en uitbreidingsruimte
- Wandelgebied en hondenuitlaat en -loslooplek met visoevers
- Een hertenkamp
- Een kinderboerderij
- Een beginnende educatieve tuin met bijenkast
- Wonen (2 beheerderswoningen)
- Gemeentewerf
- Natuurgebied
- Parkeerterrein (34 pp)
- En aanpalend, weide, sportvelden en woonwijk.

Thans staan de functies van elkaar en doen weinig met elkaar. Elke functie heeft zijn eigen plek en profiteren niet van elkaar. In het masterplan zou een integratie van sommige functies en gedeelde belangen een toename van de gebruikswaarde kunnen zijn.

2.5 GROENSTRUCTUUR

In de huidige groenstructuur valt het contrast tussen de lijst en het eiland op. De lijst is natuurlijk. Terwijl het eiland op een groot aantal plekken gecultiveerd is.

Het natuurlijke karakter wordt hoog gewaardeerd en is een wezenlijk onderdeel van het landgoed.

De lijst maakt deel uit van een groter geheel met de andere omliggende landgoederen belangrijke onderdelen hier in zijn; de stinzenbeplantingen, bospartijen (elzen- en beuken/eikenbos) en water- en oeverbeplanting.

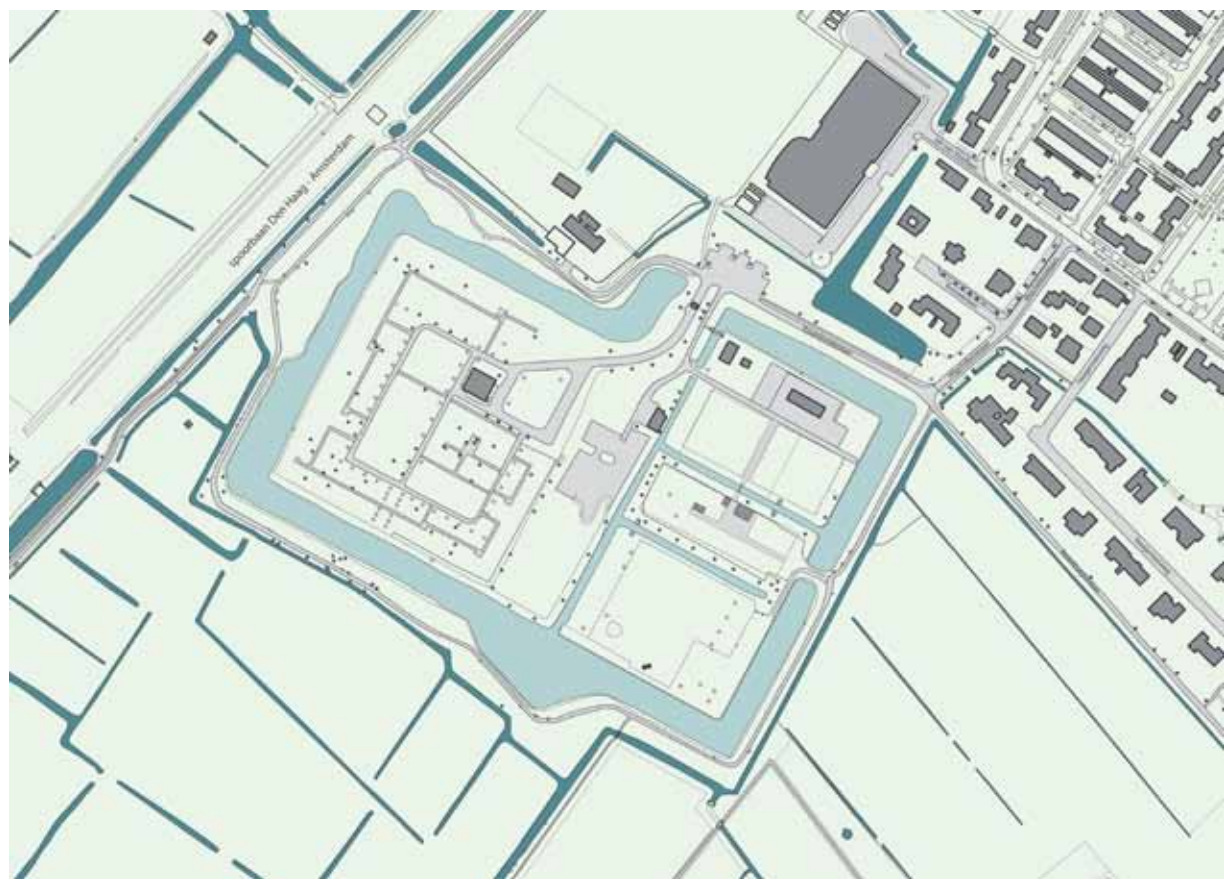
Voor de lijst is het huidige beheer afgestemd op een landelijke beplanting. De inheemse beplanting van oude eiken en beuken met zijn onderbeplanting zorgen voor het beeld. De onderbeplanting van o.a. elzen, eiken en berken worden ten dele teruggezet. De onderbeplanting is tamelijk arm en opgeschoten. Deze oogt niet erg duurzaam. De opgeschoten beplanting beperkt de herkenbaarheid van lanen en solitaire bomen en neemt veel zicht weg op bijvoorbeeld het water, maar zorgt daarnaast wel voor de ruimtelijke afwisseling in het gebied.

De beplanting op het eiland oogt veel cultuurlijker en kent veel uitheemse soorten. Vooral de beplanting op de begraafplaats is cultuurlijk en wordt regelmatig gesnoeid. Het beeld wordt gedomineerd door beukenhagen.

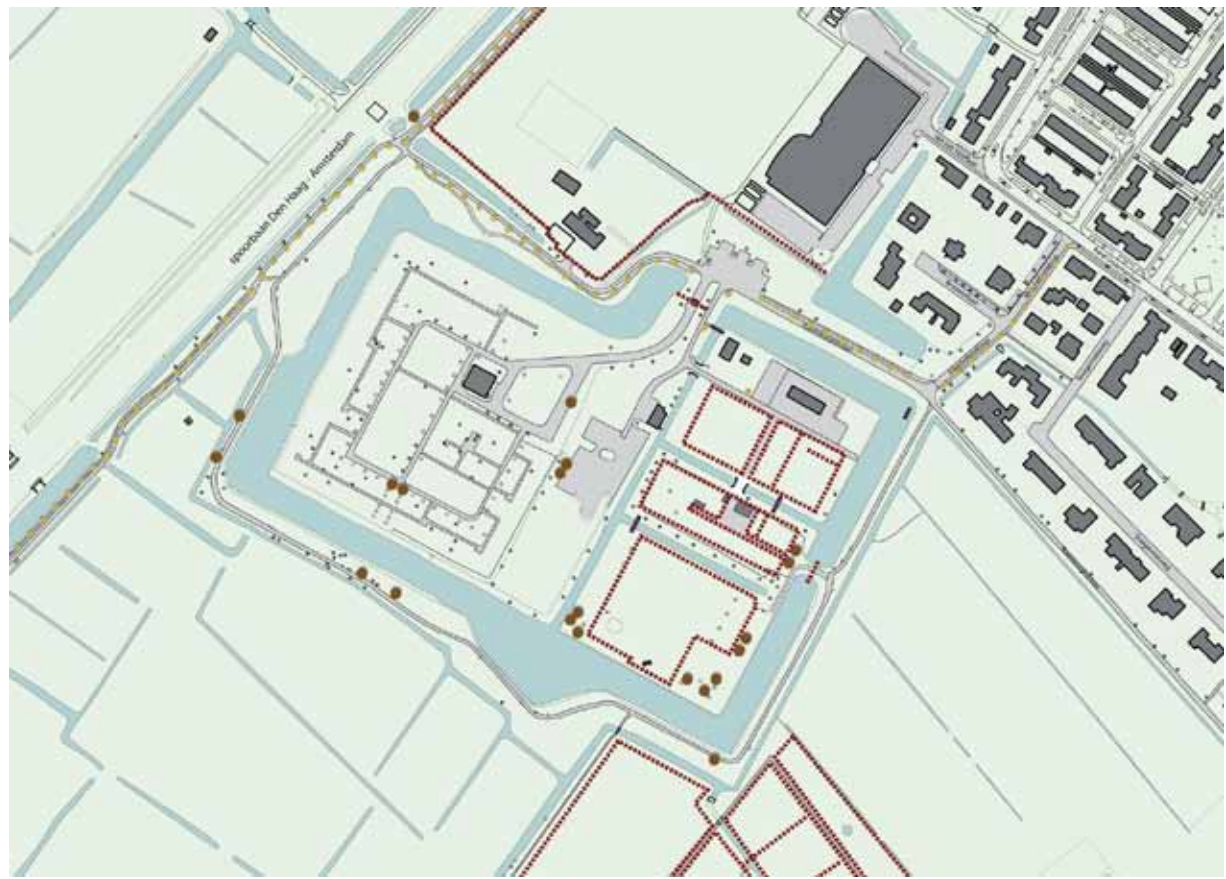
De zone tussen begraafplaats en hertenwei is thans een wildernis. Enerzijds groeit hier bosplantsoen met boomvormers en anderzijds is het een grasvlakte waar van alles gestald wordt.

Rond het hertenkamp staan enkele grote bomen. Dit zijn voornamelijk populieren. Op korte termijn zullen deze door hun ouderdom geveld moeten worden. Het is goed nu al na te denken over vervanging van deze soorten.

In de bijlage van dit rapport is een lijst opgenomen van de door gebruikers van het landgoed aangetroffen flora en fauna.

Water

Meubilair

2.6 WATER

Het water vormt één van de beeld dragers van het landgoed en zorgt voor een sterke eenheid. De brede watergang die net scheef in de kavelrichting van de historische watergangen ligt, geeft het landgoed allure en aanzien. Maar het water doet meer, het maakt ook ruimte en geeft de natuur op het landgoed een extra dynamiek. Het water wordt gebruikt als viswater, er zijn dan ook meerdere visplekken aanwezig. Ook is er een hondenzwemplek aangewezen op het landgoed.

De waterkwaliteit laat te wensen over. De huidige doorstroming en zuurstof gehalte is minimaal en de uitspoeling van de begraafplaats maakt dat het water hier qua chemische samenstelling niet optimaal is. Hierdoor worden spelen in en aan het water bijvoorbeeld afgeraden. Voor meer diepgaande informatie over de waterkwaliteit en de hiermee samenhangende visstand, wordt verwezen naar de bijdrages die door de visvereniging geschreven zijn.

2.7 MEUBILAIR

Het huidige meubilair is zeer divers, is aan vervanging toe of het staat op de verkeerde plek. Zo zijn er recentelijk lantaarns, fietsenrekken en picknickbanken toegevoegd. De lantaarns en de fietsenrekken bij de kinderboerderij, in combinatie met een verbreding van het pad, en een overdaad aan borden, maken dat het unieke natuurlijke karakter van het pad op de lijst weg is. Daarnaast zorgen de grote hoeveelheid en hoogte van de hekwerken op de kinderboerderij ervoor dat de dieren voor kinderen bijna niet zichtbaar zijn. Op het eiland zijn op diverse plekken picknickbanken geplaatst. Op zich een aardig idee, maar de picknickbanken worden zelden of niet gebruikt, enkel door ongewenste gasten.

2.8 VERHARDING

Op het terrein liggen op verschillende plekken verschillende vormen van verharding. In de lijst ligt een halfverharding die door de tijd heen gestold is tot “beton”. Dit heeft een donker grijze, zwarte uitstraling. Het materiaal is sober en sluit niet aan bij de frisse, landelijke omgeving van de lijst. De kanten langs de verharding slijten sterk uit, waardoor het loopcomfort is afgenomen. Het risico op struikelen is groot.

Op het eiland ligt voornamelijk asphalt. Dit asphalt is uit functioneel oogpunt aangelegd om de werf bereikbaar te maken voor diverse vormen van (werk)verkeer. Door op het eiland meerdere andere functies toe te kennen ligt het voor de hand te zoeken naar een vriendelijker alternatief dan asphalt. De overige paden op het eiland zijn veelal onverhard, van gras of snippers.

afbreuk landschappelijkheid entree lijst door borden, verlichting, brede verharding

illegaal fietsen op de lijst

verwarrende splitsing fietspad spoor - wandelpad Rosenburgh

illegaal gebruik gemeentewerf

verharding in de lijst

overdreven bebording

afkalvende oevers langs de lijst

entree van de kinderboerderij op de verkeerde plek met hekken, fietsenrekken

3

RUIMTELIJKE UITGANGSPUNTEN VOOR HET ONTWERP

Behoud en versterking contrast lijst en eiland

Het nu zo bijzondere contrast tussen de lijst (natuurlijk, op de rand van het land) en het eiland (cultuurlijk, helemaal binnen, omsloten) zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk nog versterken. Dit kan bijvoorbeeld door de landgoed kwaliteiten op het eiland enigszins aan te zetten.

Behoud van het natuurlijke, rustige, haast archaisch karakter

Het gebied is een oase van rust. Dat is een belangrijk uitgangspunt. De natuur mag hier spreken. Dat wil niet zeggen dat het niets kan, maar alle functies hebben een relatie met natuur of educatie, kinderboerderij, educatieve tuin met centrum, plukweide, wandelpaden, etc.

Eenheid vormen op het landgoed

Het landgoed toont thans ruimtelijk versnipperd. De lijst is redelijk gaaf, maar het eiland is een optelsom van elementen en ruimtes. In het masterplan moet het eiland weer een logische entiteit worden. Een herkenbaar en doorkruisbaar gebied.

Oplossen van de urgente knelpunten

In het gebied zijn in het recente verleden fouten begaan, waardoor het unieke, rustieke karakter teloor is gegaan. Deze fouten moeten worden hersteld. Voorbeeld is de entree aan de Migchelbrinklaan.

Maken van één hoofdentree

Door het landgoed één markante hoofdentree te geven krijgt het landgoed een sterk adres, hier gaat men het landgoed binnen. Het voordeel hiervan is een heldere organisatie, centraal parkeren voor fietser en auto's, verbeteren van toezicht en beheer en profiterende functies zoals het theehuis.

De buitenlijst vormt als het ware hier de rustieke representant van.

Benutten van combinatie van functies

In het recente verleden is een kinderboerderij aan het landgoed toegevoegd. In de nabije toekomst zal er een theehuis in het oude stookhuis gepositioneerd worden. Deze functies kunnen elkaar versterken, de bezoekers van het één komen bij het ander. Deze is ook te combineren met de begraafplaats.

Initiëren van nieuwe functies en koppelen met bestaande functies

Naast de elementen die genoemd zijn in de inleiding kan er na gedacht worden over mogelijk aanvullende functies en aspecten. Natuureducatie is een aspect dat vorm kan krijgen op Rosenburgh. Zo kunnen landjes, plukweides en de natuur in en rondom Rosenburgh de belevingswaarde doen toenemen.

Agenderen van mogelijke oplossingen in de toekomst

Een doorn in het oog is de bestaande werf. Het gebouw is onooglijk, wordt grotendeels oneigenlijk gebruikt en brengt werkverkeer met zich mee. In het masterplan is het de kans om deze te verplaatsen naar een geschiktere plek. Op de rand van de uitbreidingsruimte van de begraafplaats waar de werf alleen nog te gebruiken is voor de bedoelde functie.

INTERMEZZO - ONTWERPHOUDING

Dergelijke opgaven kan men op diverse manieren insteken en aanvliegen. In het proces zijn een drietal modellen getekend om de toen heersende discussie te versnellen en tot een gesprek te komen over mogelijke eindbeelden. Dat is in het proces niet gelukt.

De modellen daarentegen hebben wel doorgewerkt in het uiteindelijk ontwerp. Het eindontwerp valt het beste te karakteriseren als een menging tussen het model cultuur en het model natuur. En dat is ook precies wat het landgoed is. Een oude dame die volledig overgroeid is door de natuur. Die spanning tussen cultuur en natuur maakt dat de plek zo bijzonder is.

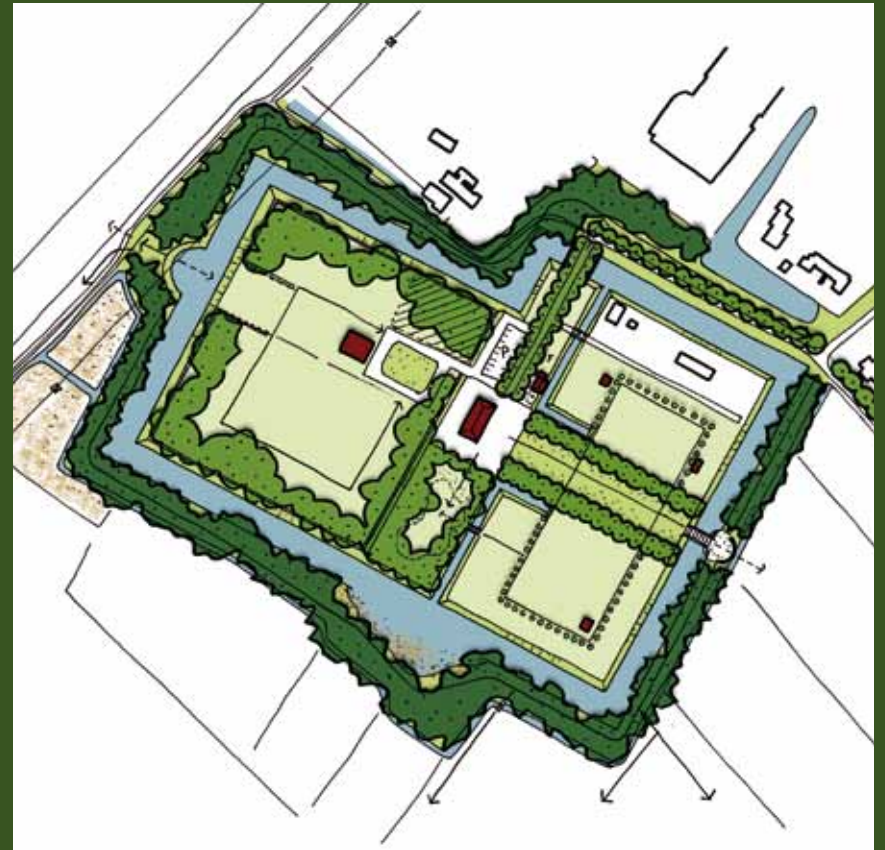
Natuur

Hier prevaleert de natuur. Weg met de herinnering aan de landgoed. Alle functies worden ingebed in een natuurlijke vormgeving en zelfs het eiland krijgt meanderende waterpartijen. Aan deze waterpartijen kunnen verschillende functies een plek krijgen, hertenkamp, kinderboerderij, spelen, educatieve tuin, etc. Het contrast tussen de lijst en het eiland is in dit model zo beperkt mogelijk.

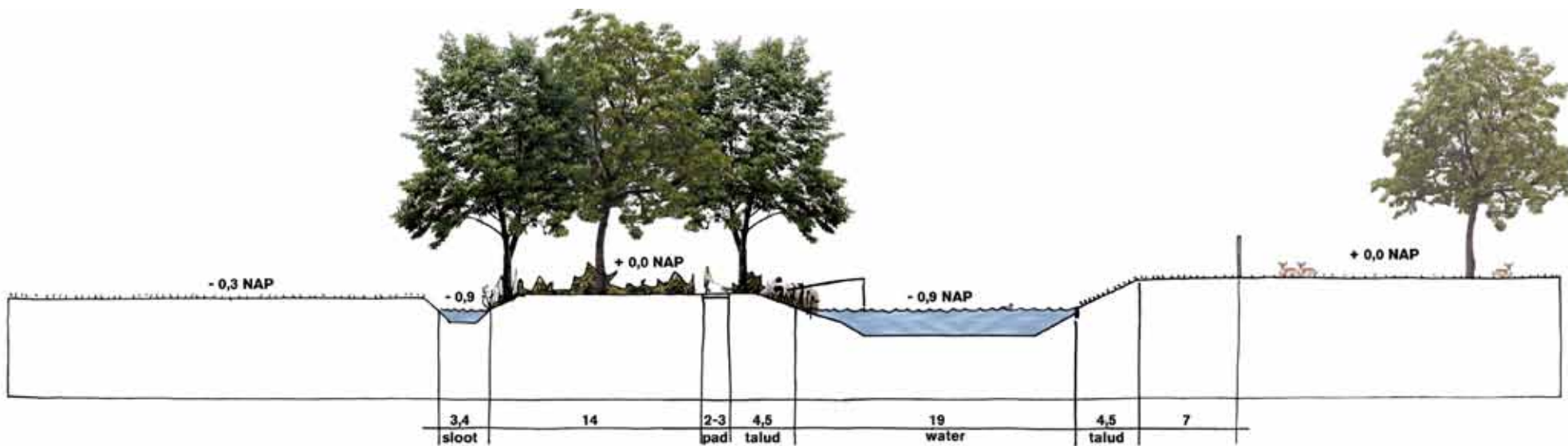
Park

In dit model wordt vooral gekeken naar de gebruikswaarde van het gebied, vandaar park. Het is één groot park waar een ieder zich thuis voelt en waar voldoende aanleidingen zijn om te verblijven. Dit model leent zich bij uitstek voor de toevoeging van verschillende functies in een parkachtige setting. Ruimtelijk een weids model met ook een strakke lijst. De lijst is onderdeel van het parklandschap en wordt aangezet met rhododendrons.

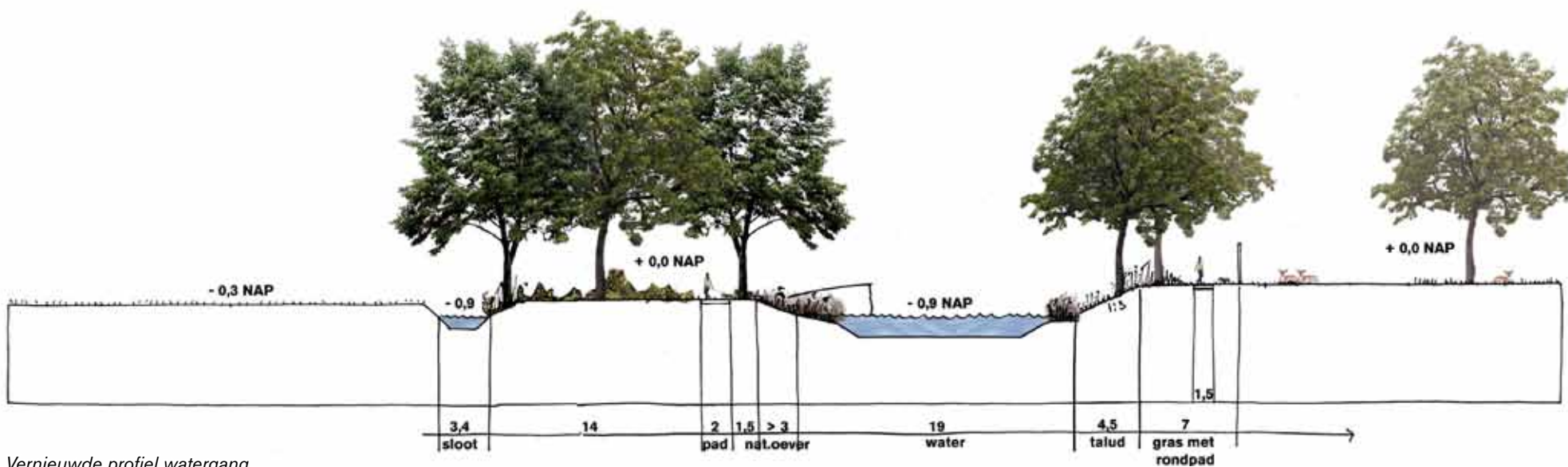

Cultuur

Dit model probeert het landgoed weer te laten leven. Hoe zag het landgoed eruit omstreeks 1300? En welke lijnen en compositie kan men heden ten dage nog gebruiken en verbeelden? Symmetrieassen, lanen en markante gebouwen bepalen de smaak van dit model. Het contrast met de lijst is groot, een natuurlijke omlijsting van een strak eiland!

Huidige profiel watergang

Vernieuwde profiel watergang

In het ontwerp zijn de ruimtelijke uitgangspunten vertaald. Daarnaast is gezocht naar een versterking van het natuurlijke karakter van het landgoed met een vleugje nostalgie in verwijzingen naar een roemrucht verleden van het landgoed.

4.1 DE ONDERDELEN

Het ontwerp wordt beschreven aan de hand van een aantal onderdelen.

De lijst

De lijst behoudt haar bijzondere karakter. De lijst krijgt (en heeft grotendeels al) een continue inheemse beplanting van elzen, berken en eiken. In het beheerplan wordt een cyclisch beheer beschreven dat er zorg voor draagt dat dit beeld in lengte der dagen in stand gehouden wordt. De onderbeplanting beslaat maximaal 15% van het oppervlakte en wordt gesnoeid en waar nodig aangevuld of verrijkt. Soorten hiervoor zijn hazelaar, hulst, gelderse roos en een enkele rhododendron. Verder blijft het open om het landschap te kunnen zien en de wind vat te geven op het water, dat is positief voor de circulatie en daarmee voor de waterkwaliteit. De oever aan de buitenzijde wordt natuurvriendelijk met brede rietkragen en waterplanten ingericht. De oevers moeten aangevuld met grond en verstevigd worden. De binnenzijde behoudt zijn beschoeiing maar krijgt een plasberm met riet en waterplanten.

De huidige verharding is te breed, te donker en te hard. Het voorstel is de breedte terug te brengen tot 2 meter maximaal en de bermen aan te vullen en in te zaaien met een kruidenmengsel. Het pad wordt zoveel als mogelijk rondom doorgetrokken. Het bestaande materiaal blijft voorlopig liggen en wordt op termijn vervangen. Tussen het fietspad langs het spoor en de parkeerplaats wordt het bestaande snipperpad vervangen door een halfverhard pad van graviodor of gralux. Dit pad krijgt een breedte van maximaal 1,50 meter. Naar gebleken geschiktheid kan dit materiaal dienen als vervanging voor de overige paden.

De entree nabij de Migchelbrinklaan wordt hersteld in de oude situatie. Het pad wordt 2 meter breed, de lantaarns worden verplaatst naar het eiland, borden worden verwijderd en de beplanting aangevuld.

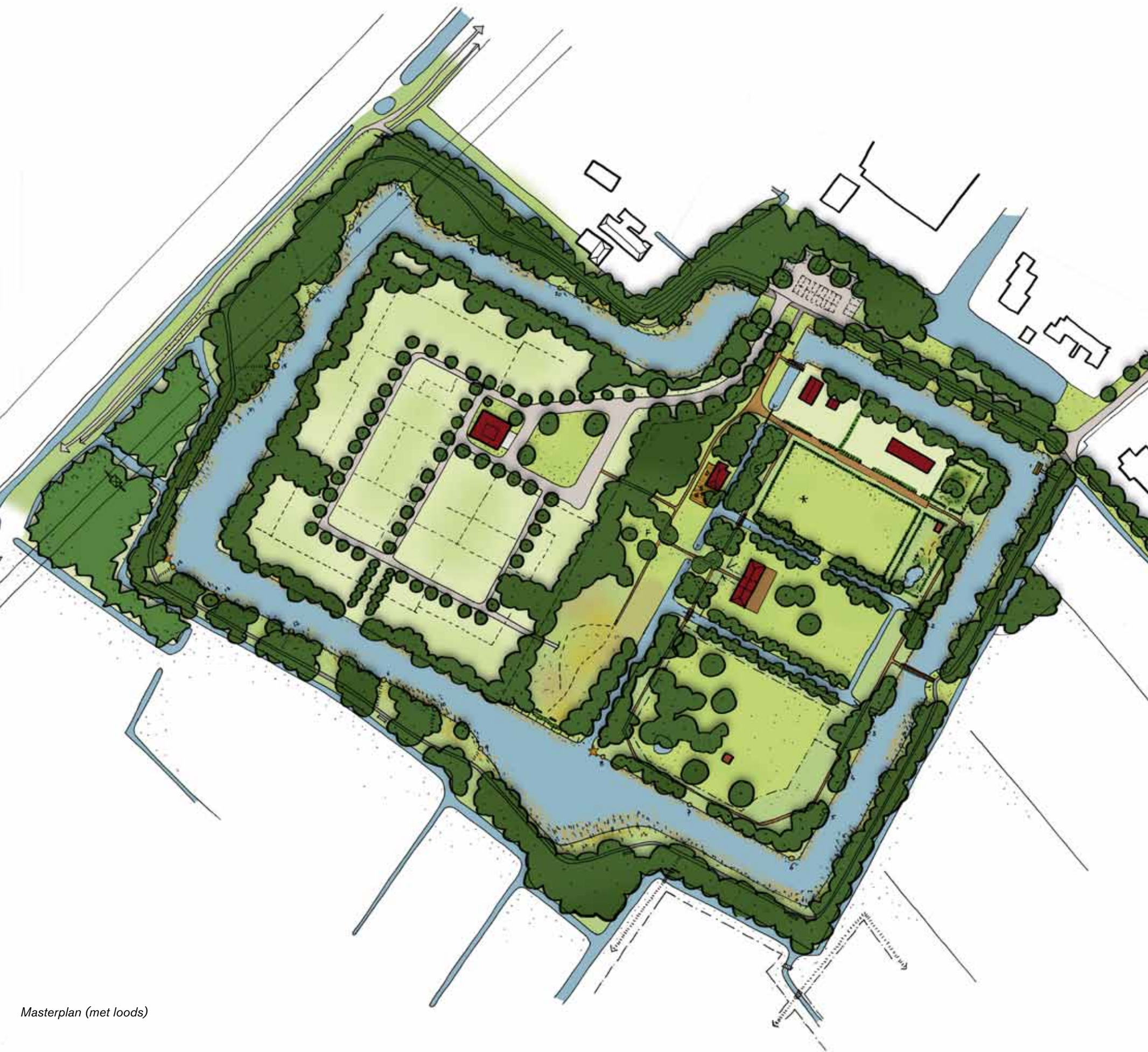
De overgangen met omliggende paden (fietspaden) worden uitgevoerd met een fietssluis, ter voorkoming van illegale doorsteken. Het voetpad langs het fietspad parallel aan het spoor wordt aan de zijde van het landgoed gelegd en tussen het voet- en fietspad wordt een verlaging aangebracht, om fietsen in het landgoed verder te ontmoedigen.

Voor het gedeelte van de lijst tussen de parkeerplaats en de Migchelbrinklaan wordt naast het terug brengen van de laan, voorgesteld het voetpad en de weg om te draaien. Hierdoor ontstaat een continue wandeling met zicht op het landgoed zonder interferentie van autoverkeer. Deze ingreep zal qua realisatie ver in de tijd liggen, aangezien het pad en de weg niet opnieuw geasfalteerd zijn. En het voetpad nu weg te halen en terug te brengen als halfverhard pad aan de andere zijde niet direct logisch zal zijn.

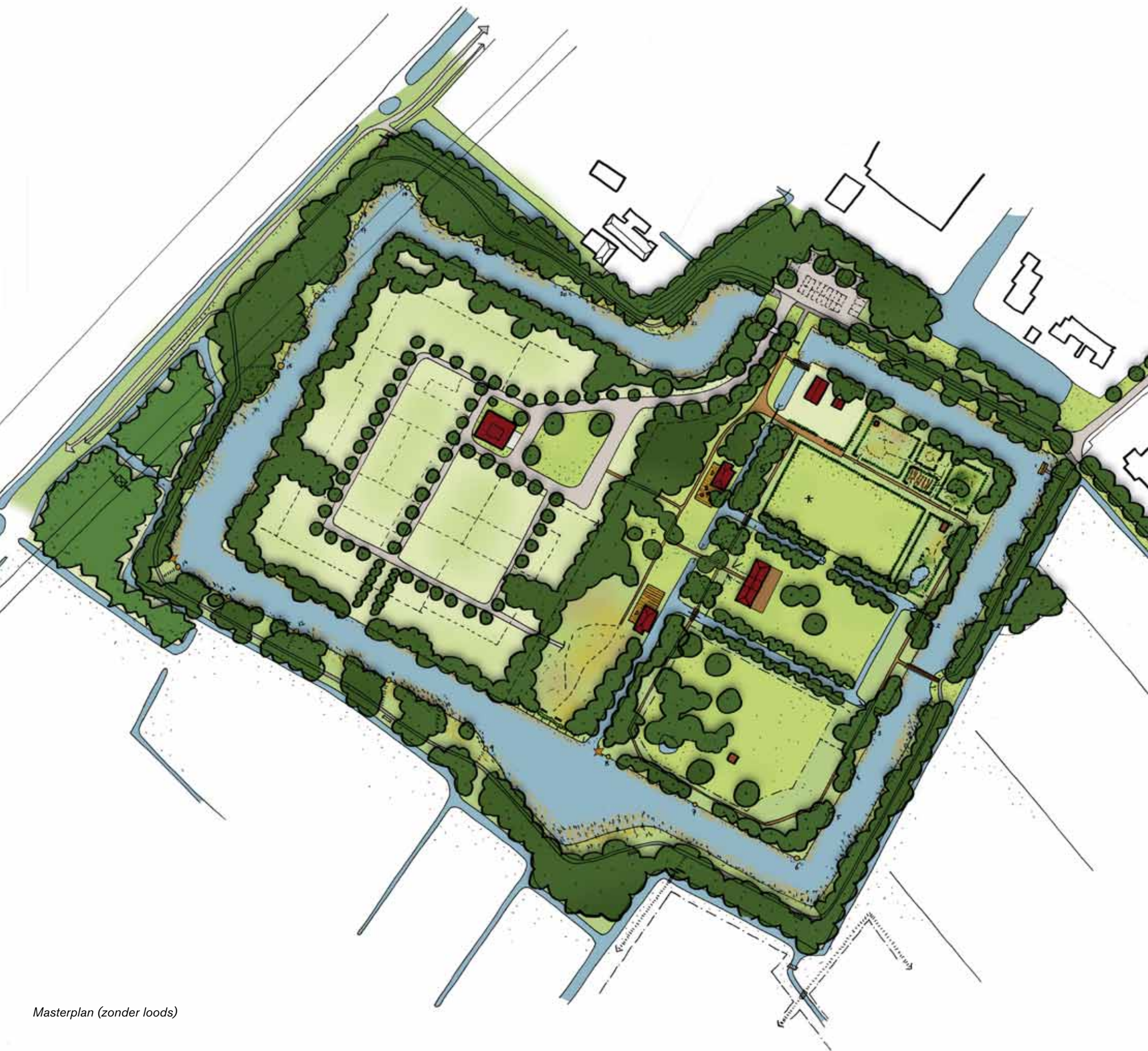
Langs de totale lijst komen op de huidige mooie landschappelijk interessante vergezichten een bankje met prullenbak te staan.

Masterplan (met loods)

Masterplan (zonder loods)

De entree en verharding eiland

De entree van het landgoed moet van een bijzondere allure zijn. Het wordt de hoofdentree voor het theehuis, de kinderboerderij, de plukweide, het hertenkamp, de educatieve tuin, de natuurlijke speelaanleidingen, etc. De entree zal hierdoor erg veranderen alle functies komen centraal te liggen en het werkverkeer zal hier ondergeschikt worden.

De nieuwe entree komt terug in een nieuwe vormgeving. Er wordt een zuil voorgesteld van een natuurlijk materiaal, hout, met daarin de inscriptie van rvs letters "Landgoed Rosenburgh". Het materiaal van de letters komt terug in de drempel van het landgoed. Achter deze drempel begint het landgoed en komt men in een andere wereld. Hier begint ook de klinkerverharding in plaats van het huidige asfalt. Op het hele eiland (m.u.v. de begraafplaats) wordt een klinkerverharding toegepast.

De ruimtelijke ingreep voor de entree wordt in harmonie met de entree van de begraafplaats ontworpen. Zo loopt het hekwerk van de begraafplaats gewoon door tot aan het water. De taluds naar het water worden ontdaan van heesters, zodat de bezoeker kan genieten van het zicht over het water. De taluds worden ingezaaid en beheerd als grastaluds.

Nieuwe entree van het eiland

De huidige dam wordt in het plan geslecht. Deze wordt vervangen door een smalle brug. De brug wordt van hout en krijgt een breedte van 2 meter. Dit is voldoende voor voetgangers om te passeren, ook ouders met kinderwagens kunnen elkaar net passeren. De lengte van de brug is 15 meter.

Impressie vernieuwde hoofdentree

De kinderboerderij

De kinderboerderij krijgt één hoofdingang vanaf de zijde van het theehuis. De kinderboerderij komt op een eiland te liggen. Door aan de oostzijde en sloot te graven en in verbinding te brengen met de bestaande sloten is het eiland een feit. Door met een sloot te werken is het zicht op de kinderboerderij optimaal. Aan de voorzijde van het eiland (zijde van het theehuis) komt een sierlijk, landelijk hekwerk. Dit is de entree van de kinderboerderij. De toegang wordt gemaakt met een dam over de bestaande sloot, zodat deze ook voor zwaarder materieel bruikbaar is. Voor het hekwerk wordt een hoogstam boomgaard aangelegd. In deze boomgaard liggen een aantal speelobjecten die refereren aan de natuur en een hoog esthetisch gehalte hebben. Deze speelobjecten liggen ook nog in een bosschage noordwaarts van de boomgaard. Op die manier ontstaat een “educatieve speelroute” naar de educatieve tuinen.

Om ongewenste bezoekers ‘s avond te weren is de kinderboerderij en educatieve tuin los van het hertenkamp afsluitbaar doormiddel van een hek op de brug en duiker.

Het gebouw van de kinderboerderij, de sloten, het pad en de entree liggen in één symmetrieas. Dit is een referentie aan het oude landgoed. Het pad komt aan de ene zijde uit in een centrale ruimte waar het theehuis, entree van de kinderboerderij en fietsenstalling zijn gepositioneerd. Aan de andere zijde komt de as visueel uit bij de brug van lijst naar eiland.

Aan de noordzijde krijgt de kinderboerderij verweidingsgronden. Deze gronden zijn met elkaar verbonden middels een bestaande dam.

Het gebouw van de kinderboerderij moet nog ontworpen gaan worden. Het zou goed zijn hierbij de symmetrieas als uitgangspunt te nemen. Het gebouw mag een landelijke uitstraling krijgen. Achter het gebouw ligt een pleintje waar diverse dingen georganiseerd kunnen worden. Verder staan er nog drie stallen elders op het terrein.

Detail theehuis, kinderboerderij en nieuwe loods, schaal 1: 500

1 Referentie boomgaard voor kinderboerderij

2 Referentie landelijk hekwerk voor kinderboerderij

3 Referentie gebouw kinderboerderij

4 Referentie speelaanleiding

5 Referentie speelaanleiding

6 Referentie speelaanleiding

7 Referentie speelaanleiding

8 Referentie speelaanleiding

9 Referentie speelaanleiding

Impressie van terras theehuis en entree van de kinderboerderij

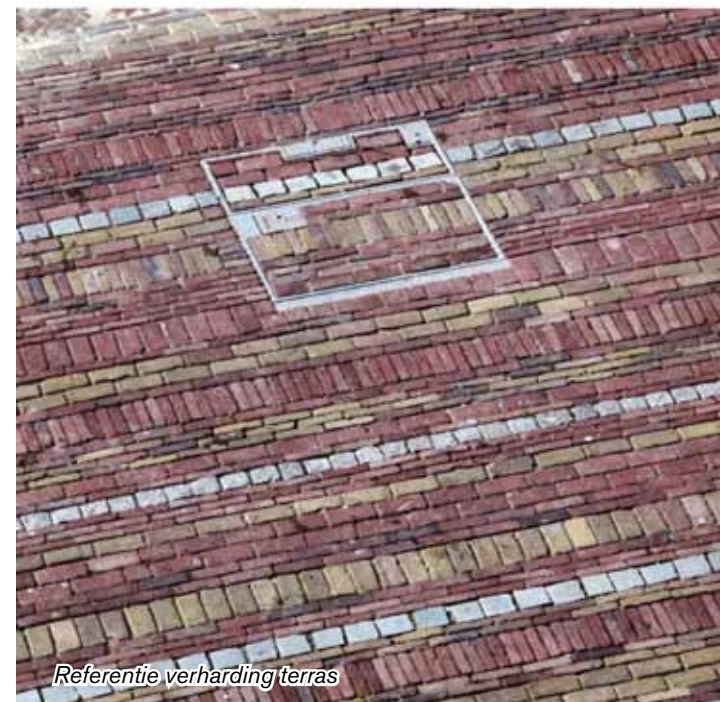
Het theehuis

In het voormalige stookhok wordt een theehuis opgericht. Dit krijgt aan de zuidkant een terras. Vanaf het terras kan men het hart van het landgoed overzien. Men kijkt op de toekomstige plukweide, de bosrand langs de begraafplaats, de kinderboerderij en de zone met natuurlijke speelaanleiding. Het terras krijgt een stevige overgang naar het landschap doormiddel van een beukenhaag van maximaal 1 meter hoog. Achter deze haag wordt een verharding aangebracht van gebruikte klinkers en natuursteen in een afwijkend patroon. Op het terras worden de picknicktafels van elders op het landgoed hergebruikt. Rond het theehuis en naar de kinderboerderij worden de lantaarns hergebruikt van de lijst.

De fietsenstalling wordt gecombineerd gebruikt voor de kinderboerderij. Deze wordt in de bosrand van de begraafplaats gerangschikt en omzoomd met een beukenhaag van maximaal 1 meter hoog. De beukenhagen vormen een thema op het landgoed en zullen nu naast de begraafplaats op verschillende plekken terugkeren.

Het toekomstige theehuis

Referentie verharding terras

Huidige picknickbanken

Referentie tamme braam

Impressie van het verven van het hek

Het hertenkamp

Het hertenkamp blijft op de plek waar het nu ligt. De peilers van het hekwerk worden donker groen geschilderd, zodat deze minder opvallen in het geheel. In de hertenwei wordt een beplantingscluster toegevoegd, waar de dieren kunnen schuilen. Langs de randen op de oevers langs het water wordt elzenbeplanting toegevoegd, om het geheel meer te beschutten en om vanaf de lijst een groener zicht te hebben. Rondom het hertenkamp kan gelopen worden. Hier wordt deels voorzien in een klinkerpad en deels in een snipperpad. Aan de noordzijde van het hertenkamp wordt voorgesteld extra planten door het hekwerk te laten groeien, bijvoorbeeld tamme braam.

Het hertenkamp is altijd bereikbaar vanaf de lijst, middels een brug op de plek van de huidige duiker. Daarnaast is het hertenkamp (als de kinderboerderij open is) ook bereikbaar vanaf de boomgaard voor de kinderboerderij. Hier wordt aan weerszijde van de boomgaard een brug aangelegd om de bereikbaarheid dan te garanderen.

De plukweide

Op reserveringsruimte van de begraafplaats wordt een plukweide voorgesteld. Deze reserveringsruimte is tot 2040 niet nodig. Tot die tijd kan het gebied tijdelijk ingericht worden en opgenomen worden in het landgoed. Door hier een plukweide toe te voegen, wordt een stukje dwaalnatuur toegevoegd. Op de rand van de plukweide en waterpartij kan een lage begroeiing geplant worden met een dubbele bank om te zitten en van het uitzicht te genieten. De begroeiing zorgt ervoor dat men niet het talud af gaat. In dit steile talud kunnen ijsvogels broeden.

Op de rand van de plukweide wordt een reservering gemaakt voor een nieuwe werf voor de begraafplaats, zodat het (zwarte) werkverkeer niet meer nodig is over de entree van de toekomstige theehuis en kinderboerderij. Dit gebouw kan in de symmetrie komen te staan van het theehuis. Het zou de zelfde uitstraling en hoofdvorm moeten krijgen. Hierdoor wordt het één familie gebouwen.

Tussen de begraafplaats en de plukweide wordt een bosrand aangeplant met daarin een hekwerk. Dat maakt het fysiek lastig om de begraafplaats anders te betreden dan via een ingang.

Referentie bloemrijk gras met struipad

Uitzicht

Ijsvogel

De educatieve tuin en de landjes

De educatieve tuin kan nabij de huidige plek uitgebreid worden. Hierbij wordt meer gedacht aan landjes met wisselende tentoonstellingen. Omhaagde ruimtes bieden een raamwerk om diverse teelten voor het voetlicht te brengen. De hagen zijn wederom van beuk en maximaal 1 meter hoog. Mogelijke invullingen zijn: de handhaving van de huidige educatieve tuin, granen, bieten, groente, bloemen, droogbloemen, bijenbloemen, vlinderstruiken, etc. Tussen de hagen liggen paden van gras met een breedte van ongeveer 2 meter. Dat biedt toegang aan de plekken en voor onderhoud. De landjes zijn bereikbaar vanaf de hoofdentree via het klinkerpad langs de huidige loods of via de brug tussen lijst en eiland. Dit klinkerpad loopt helemaal rondom op het eiland, waardoor een rondje eiland tot de mogelijkheden behoren. In elk landje komt een zitgelegenheid.

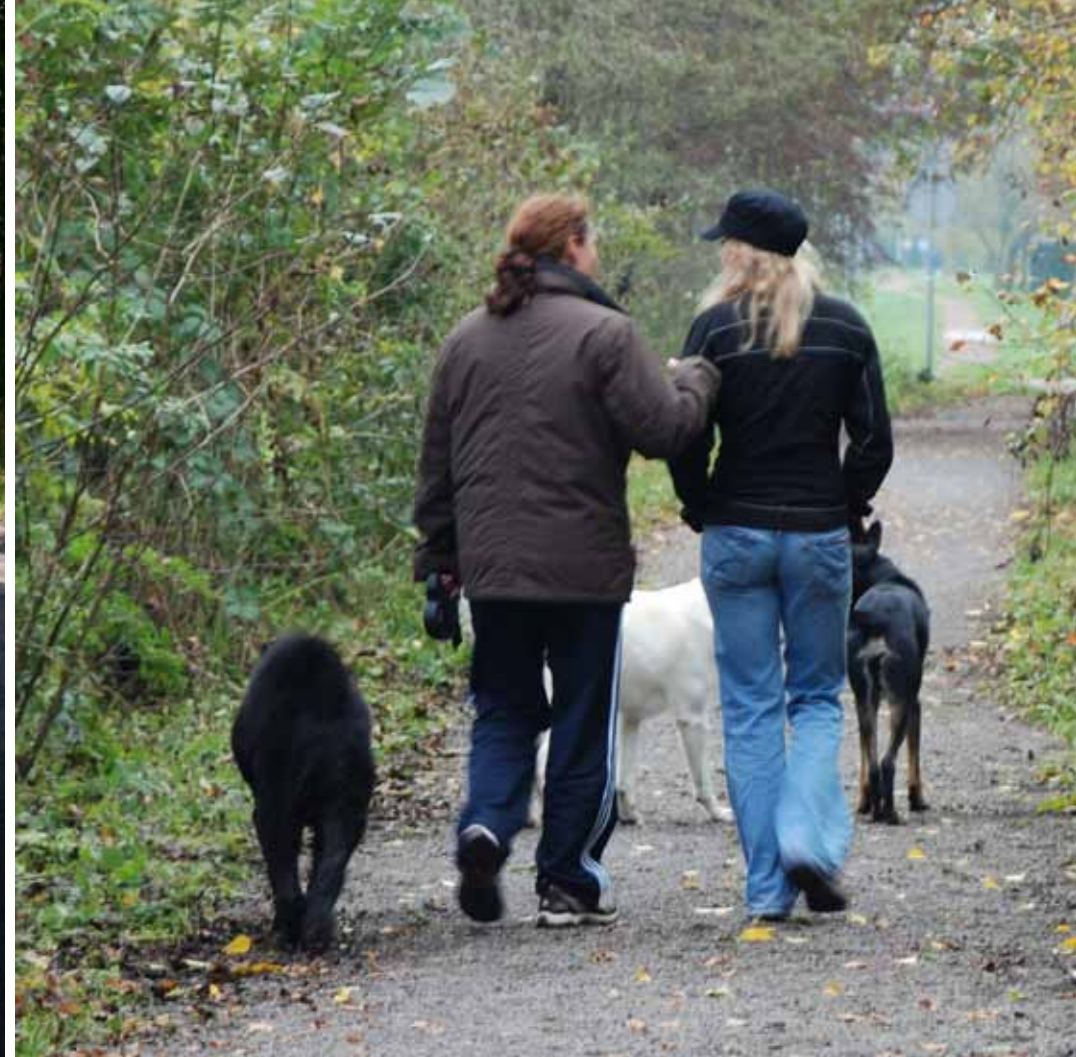
Referentie tuintjes en landjes

Referentie educatie

Referentie beukenhaag

4.2 HET NIEUWE LANDGOED VANUIT DIVERSE GEBRUIKERSGROEPEN

Wandelaars

Voor de wandelaar treedt een nieuwe tijd aan, of moeten we zeggen een oude tijd aan. De paden zijn verbeterd en weer op oude breedte en de missers uit het verleden zijn opgeruimd. Het is voor de fietser onmogelijk gemaakt van de lijst gebruik te maken, dus het wordt in die zin rustiger. Het rondje lijst is “rond” gemaakt, waardoor het conflict tussen auto’s, fietsers en wandelaars opgelost is. Op het eiland krijgt de wandelaar er veel mogelijkheden bij. Naast de wandeling langs de herten, kan men nu ook langs de educatieve tuinen, de kinderboerderij, het theehuis en de plukweide.

Hondenbezitters

De hondenbezitter ziet huidig gebruik geëffectueerd. De lijst en het gebied rond het hertenkamp wordt een losloopgebied voor honden. Daarnaast kan de hond op twee plekken ter water om te zwemmen.

Ouders met kinderen

Voor ouders met kinderen is hier straks veel te beleven. Kinderen kunnen hier leren van de natuur, omgaan met dieren en in de natuurlijke speelaanleidingen zich vermaken. Ouders drinken een lekker kopje thee op het terras van het theehuis en gaan daarna nog even door de plukweide met de kinderen voor een veldboekje op de keukentafel.

Rouwdragende en hun familie

Het landgoed blijft een plek van rouw en herdenken. Vaak gaat men samen een geliefde herdenken. Aansluitend daarop kan een rondwandeling gemaakt worden in de lijst, genieten van de natuur. Men kan ook een kopje thee gaan drinken en rustig bijpraten over hun geliefde.

Natuurlijefhebber

De natuurliefhebber kan zijn hart blijven ophalen. De lijst is en blijft een natuurmonument. Hier zijn vele soorten waar te nemen en hier kan men uitkijken over de weidse landerijen van de Oranjepolder. Op het eiland is in de educatietuin en het -centrum informatie te halen over de flora en fauna van de plek.

Visser

Sinds jaar en dag wordt er hier intensief gevisd (door de Voorschotense Visserijbelangen) en dat blijft zo. Met ruim 20 visplekken kan men op diverse plekken gaan zitten en een hengel uitwerpen. Door naast het verbeteren van de visplekken worden met ruimtelijke ingrepen de waterkwaliteit verbeterd, meer wind door minder onderbeplanting, meer waterplanten en meer oeverbeplanting. Of er een waterverbinding met buiten komt, ligt aan het hoogheemraadschap.

BIJLAGE I

EINDRAPPORT WERKGROEP
BURGERPARTICIPATIE
LANDGOED ROSENBURGH

Eindrapport werkgroep Burgerparticipatie Landgoed Rosenburgh

6 mei 2010

Eindrapport werkgroep burgerparticipatie Rosenburgh

Inhoudsopgave

Inleiding	pagina 3
Opdracht	pagina 3
Samenstelling werkgroep	pagina 4
Betekenis van het Landgoed Rosenburgh	pagina 4
Werkwijze werkgroep	pagina 5
Analyse knelpunten en onderwerpen m.b.t. Rosenburgh	pagina 6
Prioritering	pagina 11
Uitvoering van het plan	pagina 13
Eindconclusie	pagina 13
Advies	pagina 13

Bijlagen:

- de visies van de diverse belangenorganisaties die betrokken zijn bij het burgerparticipatieproces Landgoed Rosenburgh
- gemeentelijke nota's:
 - o kadernota/visiedocument
 - o Plan van Aanpak Landgoed Rosenburgh
 - o Het collegebesluit van 10 november 2009

Inleiding

De gemeente Voorschoten heeft besloten om een traject met burgerparticipatie te starten om een visie te ontwikkelen op de toekomst van het Landgoed Rosenburgh. Op 10 november 2009 is het college akkoord gegaan met de voorgestelde kaders om een formeel traject in te gaan met burgerparticipatie.

Om dit vorm en inhoud te geven is een werkgroep samengesteld met alle betrokken belanghebbenden/belangenorganisaties. Vanuit de gemeente zijn aan deze onafhankelijke werkgroep de (gemeentelijk) projectleider, het projectsecretariaat en de externe landschapsarchitect toegevoegd.

Om de onafhankelijkheid van de werkgroep te waarborgen, heeft de gemeente gekozen voor een onafhankelijk voorzitter van de werkgroep (en de kennisgroep en de stuurgroep).

Voor de gestelde kaders en de aanpak van het proces wordt verwezen naar:

- Kadernota/visiedocument van 21/10/2009
- Plan van Aanpak Landgoed Rosenburgh van 08/10/2009
- Het collegebesluit van 10 november 2009.

Opdracht

De opdracht van het gemeentebestuur aan de werkgroep burgerparticipatie Rosenburgh is verwoord in de Kadernota, het Plan van Aanpak en het collegebesluit (letterlijke citaten):

- Kadernota/visiedocument: 1. Inleiding: *"gemeente Voorschoten heeft op dit moment het voornemen om een burgerparticipatietraject te starten voor de uitwerking van een visie op het Landgoed Rosenburgh".....*

Een aantal kaders zijn specifiek benoemd:

- o *Beschermwaardig groen in stand houden;*
- o *Bosachtig karakter behouden;*
- o *Paden goed begaanbaar houden;*
- o *Behoud lommerrijk karakter;*
- o *Draag zorg voor losloopgebieden (honden);*
- o *Verbinding zoeken met andere losloopgebieden;*
- o *Draag er zorg voor dat alle peilers worden toegepast binnen het Landgoed;*
- o *Onderzoek de haalbaarheid van een natuurlijke speeltuin.*

- Plan van Aanpak Landgoed Rosenburgh: 1. Inleiding:..... *"een groot aantal belanghebbenden gaven aan bezwaar te hebben tegen deze plannen, deze bezwaren heeft de gemeente doen inzien dat een burgerparticipatie traject zeer gewenst is voor het Landgoed"....*

3.2.1. Werkgroep:....."in de werkgroep wordt het feitelijke werk gedaan. Deze groep bestaat uit een vertegenwoordiging van Gemeente Voorschoten en één vertegenwoordiger per en voorkomend uit, de in dit stuk genoemde belangenorganisaties. Wij kiezen er bewust voor deze bij elkaar te plaatsen. Op de wijze horen mensen van elkaar wat men bezig houdt en hoe de ander er tegenaan kijkt. De werkgroep zal uitgebreid worden met een landschapsarchitect die een tekenkundige vertaalslag zal maken van de wensen en eisen van de deelnemers van deze groep. De verantwoordelijkheid van de groep is het bewaken van het product en het proces. Alle momenten met andere groepen worden voorbesproken of de toonzetting en de informatie juist is. Ook wordt de voortgang bewaakt en waar nodig bijgestuurd".....

- Collegebesluit van 10 november 2009:..... *"het college besluit om in het eerste kwartaal van 2010 een inhoudelijke visie (inrichtingsplan) op Park Rosenburgh te presenteren. Naar aanleiding van het inrichtingsplan kan het proces verder met een mogelijke bestemmingsplanwijziging.*

Het college wil dat er aan de slag wordt gegaan met het vormgeven van dit inrichtingsplan samen met belanghebbenden onder de noemer burgerparticipatie (formeel, niet informeel zoals genoemd in het stuk).”.....

De werkgroep zelf heeft dit bondig samengevat in een doel:
*“Het gezamenlijk komen tot een plan voor de renovatie van het Landgoed Rosenburgh.
In dit plan worden alle belangen zo goed mogelijk behartigd. De gemeente Voorschoten hecht daarbij veel waarde aan de inbreng van belanghebbenden bij het Landgoed”.*

Samenstelling werkgroep

De werkgroep burgerparticipatie Rosenburgh is als volgt samengesteld:

Naam deelnemer	Organisatie	Opmerking
Annelies Kruyt	Natuurlijke speeltuin	
Yvonne Lampe	Behoud natuurlijk Rosenburgh	
Ilona Kerstens	Bewonersvereniging Boschgeest	
Hetty Berserik	Positief hondenbeleid	
Petra Jansma-Harland	Stichting Jansland	
Ruud Zandvliet	Voorschotense Visserijbelangen	VVB
Ralph Donners	Vereniging Vrienden van de Kinderboerderij Voorschoten	VVKV
Rob Verdonk	Oud groen en leefbaar Voorschoten	
Wijnand Bouw	Bureau Bosch Slabbers	Landschapsarchitect
Piet Vlasveld	Gemeente Voorschoten	Projectleider
Suzan Willems	Gemeente Voorschoten	Projectsecretariaat
Daaf de Groote	DGAdvies	Onafhankelijk voorzitter

Betekenis van het Landgoed Rosenburgh

Het Landgoed Rosenburgh ligt strategisch op de grens van “Stad en Ommelanden”. Op het Landgoed is sprake van bijzondere flora en fauna. In de kadernota wordt daar dan ook op gewezen. De ligging, naast de bebouwing maar in een landelijke omgeving, de aanwezige flora en fauna en de aanwezigheid van een begraafplaats, legt beperkingen op aan het gebruik van het Landgoed. Dit gegeven heeft de werkgroep meerdere malen voor een dilemma geplaatst. Bij de diverse onderdelen wordt hier nader op ingegaan.

Werkwijze werkgroep

In het Plan van Aanpak is een aanzet gegeven voor dit burgerparticipatietraject. De werkgroep heeft de vrijheid genomen daar waar nodig en van belang voor de kwaliteit van het eindproduct en de onafhankelijkheid, af te wijken van het voorgestelde proces.

De werkgroep is op 11 november 2009 gestart met een kennismaking, een eerste verkenning van het doel, de kaders, het Plan van Aanpak, de rollen van de andere teams en een rondwandeling over het Landgoed. Hiermee is bereikt dat alle betrokkenen een gelijk vertrekpunt hebben. Deze kennismaking wordt door de werkgroep niet gezien als de eerste bijeenkomst zo die genoemd is in het Plan van Aanpak. De besprekingen van de werkgroep verlopen niet volgens een strakke regie. Hiermee wordt bereikt dat alle aspecten en belangen uitvoerig aan de orde komen. Nadeel is dat daardoor het behalen van een snel resultaat, in het gedrang komt.

Gekozen is voor een opzet waarbij zoveel mogelijk alle belangen tot hun recht komen in een eindvisie. Aangetekend wordt dat een aantal belangen met betrekking tot het Landgoed, moeilijk te verenigen is. Door intensieve besprekingen waarbij de emoties soms hoog opliepen, maar de sfeer altijd constructief was ("we willen met z'n allen een mooi plan maken"), is er uiteindelijk een plan tot stand gekomen, dat met alle belangentegenstellingen "het best denkbare" is.

De werkgroep is zich bewust dat belangenorganisaties niet hun optimale plaatje terugvinden in dit plan, maar wel het best denkbare en haalbare, waarbij alle in belangen gediend zijn.

Vergaderschema:

- 11 november 2009: kennismaken en rondwandelen;
- 10 december 2009: beschikbare financiën, presentatie verleden en heden Rosenburgh, start discussie visies belangenorganisaties (beperkt tot discussie over speelplaats);
- 14 januari 2010: bespreking Kadernota en Plan van Aanpak, presentatie drie mogelijke karaktermodellen, verdere discussie over de visies van de diverse belangenorganisaties (niet afgerond);
- 4 februari 2010: afronding bespreking visies belangenorganisaties en start bespreking knelpunten/onderwerpen;
- 11 februari 2010: afronding bespreking knelpunten/onderwerpen;
- 18 februari 2010: presentatie en bespreking eerste concept inrichtingsschetsen Rosenburgh; voorbereiding op eerste kennisgroep- en stuurgroepvergadering;
- 11 maart 2010: terugkoppeling kennis- en stuurgroep; bespreking schetsen en verslag rondwandeling deel kennis- en werkgroep;
- 18 maart 2010: bespreking concept eindplan én concept eindrapport werkgroep;
- 8 april 2010: laatste bespreking van het masterplan en eindrapport werkgroep;
- 6 mei 2010: gezamenlijke bespreking van de werkgroep met de kennisgroep van het masterplan en het eindrapport ("puntjes op de i").

Analyse knelpunten en onderwerpen m.b.t. Rosenburgh

Om de discussie in goede banen te leiden is aan de hand van de eerste drie besprekingen een lijst met knelpunten en andere onderwerpen gemaakt, waar de werkgroep over in discussie is gegaan om de landschapsdeskundige in staat te stellen schetsontwerpen te maken:

- Al dan niet noodzakelijke uitbreiding van de begraafplaats en zo ja in welke omvang
 - o Aan de hand van informatie van de gemeente blijkt er geen noodzaak te zijn voor een grotere uitbreiding in de verre toekomst (enkele tientallen jaren) dan het nu al deels opgehoogde terrein. Wel is de werkgroep van mening dat zolang dit deel nog niet in gebruik genomen wordt, het kan dienen voor een natuurlijke inrichting met natuurlijke paadjes en wat zitgelegenheid op het hoge deel aan de kant van de waterpartij. Hier is sprake van een mooi uitzicht. De steile wand kan dienen voor o.a. de ijsvogel.
- Hertenkamp
 - o De aanwezige belangenorganisaties beschouwen het aanwezige hertenkamp als een gegeven. Voorgesteld wordt het hekwerk (liggers en staanders; het gaas is al groen) (donker)groen te schilderen en wanneer het toe is aan vervanging, te vervangen door een meer bij het Landgoed en zijn omgeving passende afscheiding. Voorstel is om het hekwerk deels te laten begroeien door bijvoorbeeld braam. De werkgroep dringt aan op meer beplanting (bomen) op het terrein van het hertenkamp, als vervanging van de eerder gerooide bomen.
- Kinderboerderij
 - o De kinderboerderij is nu met een tijdelijke vergunning op Rosenburgh gevestigd. De werkgroep kan zich vinden in het definitief maken van de kinderboerderij op deze locatie. Wel moet er een oplossing komen voor voldoende verweidingsgronden (Texacogebied?). De gebouwen zullen hun definitieve vorm moeten krijgen, passend bij het Landgoed en zijn omgeving. De werkgroep stelt voor de kinderboerderij fysiek te handhaven op de huidige plek en de romneyfloods te vervangen door een op het Landgoed passend centraal opstal met allure. In dit centrumgebouw kan tevens het educatieve centrum opgenomen worden. Voorstel is de hekwerken te verwijderen en te vervangen door natuurlijke afscheidingen (water) en daar waar nodig door een passend hekwerk.
- Speelgelegenheid en in welke vorm
 - o Algemeen kan gesteld worden dat de werkgroep niet pleit voor een speeltuin voor de gehele (kinder-)bevolking van de gemeente Voorschoten, op Rosenburgh. Dit zal teveel leiden tot verstoring van de rust, flora en fauna, te veel verkeer aantrekken en te veel in strijd zijn met de gewenste rust op de begraafplaats. Wel is men van mening dat er op Rosenburgh plaats is voor een educatieve speelplek, zeker in relatie met de educatieve tuin, de kinderboerderij en het theehuis. Voorgesteld wordt deze speelplek te situeren in het gebied tussen het theehuis en de kinderboerderij. Zoals elders is aangegeven, adviseert de werkgroep het gemeentebestuur op zoek te gaan naar een geschikte locatie voor een speeltuin voor de (kinder-)bevolking van Voorschoten, in Voorschoten.

- Educatieve tuin (heemtuin)
 - o De werkgroep pleit voor een educatieve tuin in relatie met en als voorbereiding op de wandeling over het Landgoed (o.a. “de lijst”). De werkgroep is van mening dat op het eiland een educatief/voorlichtingscentrum Rosenburgh moet komen. De werkgroep stelt voor niet meer over “heemtuin” te praten maar “educatieve tuin”.
- Theehuis
 - o De werkgroep juicht de komst van het theehuis, met een klein terras, toe. Het theehuis heeft een functie voor alle activiteiten op het Landgoed Rosenburgh. Voor het terras kunnen de picknicktafels van bij het hertenkamp gebruikt worden. Bij de huidige, goede verbinding naar het voorterrein van de begraafplaats kan dan een invalidenparkeerplaats komen. In de directe omgeving van het theehuis dient een goede fietsenstalling te komen.
- Hondenlosloopgebied
 - o Door het, door de gemeenteraad, niet vaststellen van het nieuw voorgestelde hondenbeleid, wordt teruggevallen op het gemeentelijk beleid van 1996. Hierin is “de lijst” om het Landgoed Rosenburgh aangewezen als losloopgebied; overigens al meer dan 40 jaar zo in gebruik. Door het vervallen van het losloopgebied bij het Van der Hoevenpark heeft de gemeente toegezegd dat daar een alternatief voor zou komen, tot op heden is deze er niet (formeel). De werkgroep pleit voor het formeel uitbreiden van het losloopgebied met het gebied om het hertenkamp.
- De natuur op Rosenburgh
 - o Er is sprake van achterstallig onderhoud. Om het kenmerkende ruige, bosachtige karakter te behouden, moet er een adequate compensatie plaatsvinden. Het bosgebied dat door herinrichting verloren is gegaan of gaat, moet direct herplant worden. De werkgroep dringt er bij het gemeentebestuur op aan om met het vaststellen van het reconstructieplan voor Rosenburgh, tevens een beheerplan voor Rosenburgh vast te stellen, zodat voor nu en de toekomst goed beheer gewaarborgd is.
- De werf en de opslag van het Uitvoerend Bedrijf (UB) van de gemeente
 - o De werkgroep vindt dat de werf alleen gebruikt moet worden ten dienste van de begraafplaats, zoals is vastgesteld in het huidige vigerende bestemmingsplan. Momenteel wordt hierop behoorlijk inbreuk gemaakt. Met de bouw van een nieuwe werf/opslagplaats, elders in Voorschoten, voor het UB kan hier rekening mee worden gehouden. Naar de mening van de werkgroep kan een ondersteunende dienst voor de begraafplaats op een aanzienlijk minder groot terrein plaatsvinden dan nu het geval is en beter passend op het Landgoed. De werkgroep pleit voor het oprichten van een klein ondersteunend (aan de functie van de begraafplaats gekoppeld) bouwwerk op of nabij de gedachte uitbreiding van de begraafplaats. De toegang kan via de entree van de begraafplaats zodat de ingang naar het overige gedeelte (zie verder) niet belast wordt door (vracht)verkeer voor deze bestemming. De huidige locatie van de werf kan dan gebruikt worden voor een educatieve tuin, c.a. De werkgroep realiseert zich de impact van dit voorstel, maar weet ook dat de huidige gebouwen in (zeer) slechte conditie verkeren.

- Parkeren
 - o De werkgroep is van mening dat de huidige parkeergelegenheid bij de begraafplaats gehandhaafd kan worden en voldoende ruimte biedt. Wel vraagt de werkgroep de parkeerdruk op deze parkeerplaats te blijven volgen.
- Vissen
 - o Het is noodzakelijk voor een goede waterkwaliteit, dat er doorstroming in de waterpartijen is. De werkgroep is van mening dat dit mogelijk is door de waterpartijen van Rosenburgh aan te sluiten op het omringende (boezem-)water. Hiervoor is overleg met het Hoogheemraadschap gaande. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan door "stuwing" door de wind doorstroming bereikt worden, hiervoor moet dan wel met de oeverbeplanting rekening worden gehouden.
 Uit eerder vroeger onderzoek is de noodzaak voor baggeren al gebleken, voor dit baggeren is al een plan en zijn ook financiële middelen beschikbaar.
 De werkgroep pleit voor het aanbrengen van zachte, natuurlijke oevers, met voldoende schuilmogelijkheden voor jonge vis. De werkgroep ondersteunt de visie van de V.V.B..
- De entree
 - o De werkgroep stelt voor om de hoofdentree naar het "eiland" naast de ingang naar de begraafplaats te maken op de huidige locatie van de ingang naar de werf. Wel dient de entree herkenbaar te zijn en (later) voorzien (te worden) van een verharding die past bij de bestemming (gebakken klinkers). De huidige entree van de lijst moet aanzienlijk versmald worden en voorzien van een constructie waarbij fietsen bemoeilijkt wordt. Verder moet de dam met duiker van het huidige (hoofd)pad naar de Kinderboerderij, vervangen worden door een voetgangersbrug, passend in het Landgoed.
- Fietspad langs het spoor
 - o Bij de opwaardering van het provinciale fietspad langs het spoor stelt de werkgroep voor om maatregelen te treffen dat het fietsen vanaf het fietspad naar het voetpad van de "lijst" wordt voorkomen. Verder is het huidige voetpad voldoende en is een nieuw voetpad langs het fietspad (langs een deel van Rosenburgh) niet noodzakelijk. De werkgroep pleit voor het verleggen (spiegelen) van een deel van het voetpad vanaf de huidige kruising met het fietspad in westelijke richting tot het eind van Rosenburgh naar de zijde van Rosenburgh. Hierdoor verdwijnt de "gevaarlijke" oversteek en wordt voorkomen dat met de fiets naar de lijst gefietst kan worden. De nieuwe plek waar dan overgestoken moet worden (meest westelijke punt van Rosenburgh) is in die situatie meer logisch.
- Relatie "lijst" met omringende paden
 - o De werkgroep stelt voor geen nieuwe paden aan te leggen buiten het Landgoed en/of reeds bestaande aan te sluiten op de "lijst". Er zijn voldoende aansluitingen. Wel dringt de werkgroep aan op het voorkomen van fietsers op de "lijst".
- De diversiteit van het publiek
 - o Er is een zeer divers publiek van Rosenburgh. Wel wordt algemeen geconstateerd dat het rustzoekers betreft; dit zou zo moeten blijven. Er is voor de rustzoeker "voor elk wat wils".

- De ruimtelijke beperkingen
 - o Niet alles kan op het Landgoed. De ruimte is letterlijk beperkt. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de diverse kaders met betrekking tot het Landgoed; o.a. de groenstructuurvisie, Pact van Duivenvoorde, bestemmingsplan Buitengebied. Met name het niet juiste gebruik van de gemeentewerf en het daarbij horend ruimtebeslag zou beëindigd moeten worden. De werkgroep geeft voor de verplaatsing een alternatieve locatie in het masterplan aan, waarbij het gebruik beperkt dient te worden tot ondersteuning aan de bestemming begraafplaats.
- De verharding van de paden
 - o De werkgroep is van mening dat de wijze waarop de verharding van het pad in de "lijst" is aangebracht, niet de schoonheidsprijs verdient. Ook het gebruikte materiaal past niet in zijn omgeving. Anderzijds begrijpt de werkgroep dat het verwijderen van dit materiaal en het aanbrengen van ander materiaal een aanzienlijke kapitaalsvernietiging is. De werkgroep stelt voor de breedte van de paden in de "lijst" terug te brengen tot maximaal 2,00 m. breed, daarbij de bermen goed aan te vullen en onderzoek te doen naar de mogelijke vervuiling van de huidige bermen en van de paden. De werkgroep stelt voor eenheid aan te brengen in de paden in de "lijst" (het huidige materiaal) en eenheid in de paden op het "eiland" (gebakken materiaal).
De werkgroep stelt voor om het gedeelte snipperpad tussen het parkeerterrein en het spoor te vervangen door een pad met een halfverharding, zoals voorgesteld op de plantekening. Het snipperpad is niet altijd goed te belopen. Hierdoor lopen wandelaars op het fietspad en ontstaan (gevaarlijke) conflicten met fietsers.
- Fietsenstalling
 - o De huidige fietsenstalling bij de Kinderboerderij ligt daar onlogisch, immers je mag er niet fietsen. De werkgroep stelt voor deze fietsenstalling te verplaatsen naar de directe omgeving van het theehuis (in het verlengde van de (nieuwe) toegang naar de kinderboerderij). Deze nieuwe fietsenstalling doet dienst voor alle activiteiten op het eiland.
- Ingang kinderboerderij
 - o Door de keuze van de entree vanaf de parkeerplaats, wordt de ingang van de Kinderboerderij verplaatst naar een entree middels een dam met duiker vanaf het theehuis.
- De oevers
 - o Gepleit wordt voor de toepassing van zoveel mogelijk natuurlijke oevers, inclusief het treffen van maatregelen tegen afkalving;
- De doorstroming van water
 - o De werkgroep is van mening dat doorstroming van het water noodzakelijk is. Dit kan door met het Hoogheemraadschap te zoeken naar mogelijkheden (gebeurt al op gemeentelijk niveau) of door er voor te zorgen dat de wind vrij spel heeft op het water.

- Het meubilair
 - o Hieronder wordt alles verstaan, zoals banken, bordjes, prullenbakken, enz. De werkgroep constateert dat er nu sprake is van een grote verrommeling, er is van alles en nog wat. De lantaarnpalen langs het eerste deel van het pad en het mededelingenbord moeten weg. De werkgroep stelt voor om banken/meubilair in de lijst "hufferproof" te maken en aanzienlijk te beperken tot het noodzakelijke. Op het Landgoed zelf stelt de werkgroep voor, om bij het Landgoed passend meubilair aan te brengen. Hierbij hoort ook een goed verwijzings- en informatiebord/paneel.
- Hekwerken
 - o Voorgesteld wordt om bij vervanging van de huidige hekwerken om de Kinderboerderij en het hertenkamp deze te vervangen door passend hekwerk (natuurlijke materialen). Vooruitlopend op deze vervanging stelt de werkgroep voor de huidige hekwerken (donker)groen te schilderen. Zowel het (restant van het) toegangshek bij de entree naar de lijst, als dat op de dam bij de huidige ingang naar de kinderboerderij moeten weg. Deze toegangshekken passen niet bij het Landgoed en zijn overbodig.
- Veiligheid, vandalisme en toezicht
 - o De werkgroep is van mening dat hier een belangrijke rol is weggelegd voor de gebruikers van Rosenburgh, waaronder de ouders die met hun kinderen naar de kinderboerderij, de speelplek, de educatieve tuin en/of het theehuis gaan. De werkgroep heeft niet tot in het extreme alles willen regelen door de toegankelijkheid te beperken, of buiten openstelling van de kinderboerderij en/of het theehuis te voorkomen. Echter, feit is dat voorkomen beter is dan genezen en vandalisme de praktijk is!
 Er is sprake van een centrale entree die 's-avonds afgesloten wordt (bij de parkeerplaats). Via het bruggetje van de lijst naar het eiland, is het mogelijk, wanneer het hek gesloten is, toch op het eiland te komen.
 De werkgroep vindt dat, tijdens openstelling, de rondwandeling over het eiland mogelijk moet blijven. Algemeen kan gesteld worden dat buiten openstelling het wel mogelijk moet zijn om het hertenkamp te wandelen, de hond uit te laten en te kunnen vissen. De rest van het eiland moet dan niet toegankelijk zijn (tuin, speelplek, kinderboerderij, theehuis). In het masterplan is opgenomen dat de kinderboerderij grotendeels een natuurlijke afscheiding krijgt in de vorm van sloten (voor het merendeel bestaand!). Door het aanbrengen van twee afsluitbare hekwerken is het goed mogelijk, buiten openingstijden het gehele complex, met uitzondering van het gebied om het hertenkamp, af te sluiten:
 - één afsluitbaar hek op de dam met duiker direct rechts van de nieuwe loopbrug (oude toegang naar de kinderboerderij) tussen het gebied van het hertenkamp en de ecologische tuin en
 - één afsluitbaar hek op de brug tussen het gebied van de hertenkamp en de speelplek/kinderboerderij.
 Het gebruik door en de aanwezigheid van de hondenbezitters en de vissers hebben een positief effect op het tegengaan van vandalisme.
 De veiligheid van het plan en de speelwerktuigen is de verantwoordelijkheid van de gemeente. De veiligheid van kinderen is en blijft de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers.

Prioritering

De werkgroep realiseert zich dat het opgestelde plan voor Rosenburgh, niet uitgevoerd kan worden binnen de beschikbaar gestelde middelen. Wel ziet de werkgroep mogelijkheden om een groot deel van het ontwerp nu al uit te voeren door:

- gebruik te maken van de bestaande middelen;
- gebruik te maken van beheers- en onderhoudsbudgetten;
- toekomstige vervangingen, in te passen in het plan.

De werkgroep stelt voor om het plan uit te voeren met de volgende prioriteit:

- **Per direct**, waarbij nog onderscheid gemaakt is in de volgorde van werkzaamheden:

Prioriteit 1:

- o De hoofdentree bij de parkeerplaats realiseren;
- o De entree naar de lijst terugbrengen in oorspronkelijke staat;
- o Adequate compensatie realiseren van het verloren gegane bosgebied (o.a. in hertenkamp), inclusief vervanging bosgebied wat verloren zal gaan bij de herinrichting;
- o Actualiseren onderzoek baggeren, peilen waterdiepte, c.a.;
- o Uitvoeren baggerplan (de noodzaak is uit eerder onderzoek al gebleken en er is geld voor beschikbaar);
- o Inrichten zachte, natuurlijke oevers;
- o Aanbrengen van één nieuwe zwemplek voor honden (in de lijst);
- o Grondonderzoek uitvoeren naar mogelijke vervuiling van de aangevulde bermen en de paden;
- o Paden in de lijst terugbrengen naar maximaal 2,00 m. breed, het huidige verhardingsmateriaal handhaven en de bermen herstellen;
- o Verwijzingsborden c.a. verwijderen en nieuwe plaatsen bij de (nieuwe) hoofdingang;
- o Verwijderen overbodig meubilair;
- o Plan Rosenburgh vaststellen inclusief beheerplan;
- o Definitief bestemmen van de kinderboerderij;
- o Vervangen van de (tijdelijke) romneyloods op de kinderboerderij, door een nieuw centrumgebouw, inclusief het aanbrengen van een natuurlijke afscheiding en toegang (dam) vanaf het theehuis;
- o Huidige dam naar de Kinderboerderij vervangen door een voetgangersbruggetje
- o Aanbrengen twee afsluitbare hekken op het eiland (dam en brug tussen hertenkamp en overig deel);
- o Oprichten educatief centrum Rosenburgh (in centrumgebouw kinderboerderij);
- o Inrichten educatieve speelplek, inclusief paden;
- o Starten met het aanbrengen van de voorgestelde beplanting;
- o In één keer alle noodzakelijke nutsvoorzieningen aanbrengen voor de huidige en toekomstige bestemmingen, inclusief een toekomstig nieuwe werkplaats t.b.v. de begraafplaats;
- o Achterstallig onderhoud opheffen;

Prioriteit 2:

- Definitief regelen van het hondenlosloopgebied in het gebied om het hertenkamp, inclusief zwemgelegenheid (voor honden);
- Oprichten theehuis (eigen procedure) inclusief terras, fietsenstalling en invalidenparkeerplaats;
- Andere entrees naar de lijst "fietsonvriendelijk" maken;
- Tijdelijk inrichten van de toekomstige uitbreiding begraafplaats, inclusief paadjes, bankjes en "ijsvogelwand";
- Zorgen voor doorstroming van de waterpartijen, in overleg met het Hoogheemraadschap;

Prioriteit 3:

- Verbeteren van de landschappelijke inpassing van het hertenkamp (o.a. door het aanbrengen van een bosje) en het groen schilderen van de liggers en de staanders (het gaas is al groen);
- Inrichten van de educatieve tuin, inclusief paden;
- Overleg starten met de provincie om de ligging van het voetpad langs het spoor deels te "spiegelen" (het gedeelte langs Rosenburgh);
- Nieuwe paden op "het eiland" in klinkers (gebakken) uitvoeren;
- Meubilair in de lijst eenduidig maken;
- Meubilair op het eiland eenduidig maken, passend bij het Landgoed;
- Vervangen van het huidige smalle (hout)snipperpad tussen de parkeerplaats en het spoor, door een voetpad voorzien van een passende halfverharding;
- Markeren van de entree naar het eiland;

- **Binnen 5 jaar:**

- De bestaande gemeentewerf verplaatsen naar het uitbreidingsdeel van de begraafplaats en alleen bestemmen ten dienste van de begraafplaats;
- Herinrichten vrijkomend terrein van de gemeentewerf: o.a. deel educatieve tuin;

- **Binnen 5 tot 10 jaar:**

- Vervangen van het bestaande hekwerk van het hertenkamp door een natuurvriendelijk hekwerk, passend op het Landgoed en aansluitend op de Kinderboerderij;
- Vervangen van de bestaande asfaltpaden en wegen op het eiland door gebakken klinkers.

Uitvoering van het plan

Het gepresenteerde plan is tot stand gekomen door middel van een formeel traject van burgerparticipatie. Dit heeft geleid tot een goed doordacht en kwalitatief goed plan. Binnen de werkgroep is door de intensieve werkwijze veel kennis en visie opgebouwd over het Landgoed en het plan. De werkgroep pleit er voor dat de gehele werkgroep als "klankbordgroep" betrokken blijft bij de uitwerking en verdere voorbereiding van het plan tot de start van de uitvoering.

De planvoorbereiders zullen regelmatig overleg plegen met de klankbordgroep (huidige werkgroep). Tevens wordt voorgesteld om durende de uitvoering de klankbordgroep (huidige werkgroep) regelmatig op de hoogte te houden van de vorderingen, vóór deze uitgevoerd worden! Ook in geval van uitvoering op langere termijn (zie prioriteitenlijst) wordt voorgesteld om de klankbordgroep tijdig en volledig te informeren! Het advies is om daartoe de volledige klankbordgroep bijeen te roepen.

Eindconclusie

Het voorliggende plan is het resultaat van grote inzet, betrokkenheid en bereidwilligheid van de aanwezige belangenorganisaties. Het is gelukt om grote tegenstellingen in uitgangspunten te overwinnen. Het nu gepresenteerde plan is het best denkbare plan, rekening houdend met alle belangen. Uit het onderzoek van de werkgroep blijkt dat er geen sprake kan zijn van een volwaardige (natuurlijke) speeltuin op het Landgoed Rosenburgh. Wel is er ruimte voor een educatieve speelplek zoals is aangegeven in het voorgaande. De werkgroep adviseert het gemeentebestuur op zoek te gaan naar een locatie voor een volwaardige (natuurlijke) speeltuin in Voorschoten ten behoeve van de inwoners van Voorschoten.

De werkgroep zelf vindt de gekozen wijze van burgerparticipatie om te komen tot een plan voor het Landgoed Rosenburgh een succes en voor herhaling vatbaar. Wel adviseert de werkgroep het proces te evalueren om met het resultaat van die evaluatie, nieuwe burgerparticipatietrajecten nog beter in te gaan. De werkgroep is bereid een bijdrage te leveren aan deze evaluatie.

Advies

De werkgroep stemt van harte in met het gepresenteerde masterplan van de landschapsarchitect! De werkgroep adviseert het gemeentebestuur het voorliggende plan met de diverse adviezen, over te nemen en te komen tot uitvoering. Om het Landgoed in de voorgestelde vorm te behouden voor de toekomst adviseert de werkgroep gelijktijdig met de vaststelling van het plan, een beheerplan voor Rosenburgh vast te stellen waarin het toekomstige beheer en behoud van het Landgoed gegarandeerd is.

Namens de werkgroep burgerparticipatie Rosenburgh

Daaf de Groote
(onafhankelijk) voorzitter

BIJLAGE II

BEPLANTINGSLIJST EN -VOORSTEL ROSENBURGH

Planten

Avondkoekoeksbloem
Berenklauw
Bosanemoon
Boterbloem
Braam
Brandnetel
Dagkoekoeksbloem
Doronicum
Dotterbloem
Dovenetel
Ereprijs
Euphorbia
Fluitenkruid
Gele lis
Gele plomp
Groot hoefblad
Helmkruid
Herderstasje
Hondsdrif
Hop
Judaspenning
Kamperfoelie
Klaver
Kleefkruid
Klein hoefblad
Klimop
Klis
Krokus
Lelietje van dalen
Lisdodde
Look zonder look
Madeliefje
Moerasspirea
Nagelkruid
Narcis
Ooievaarsbekje
Paardenbloem
Perzikkruid
Pinksterbloem
Riet
Smeerwortel
Sneeuwkllokje
Speenkruid
Valeriaan
Varen
Vergeet-mij-nietje
Waterlelie
Wederik
Wildemanskruid
Wilgenroosje
Zuring

Bomen en struiken

Acacia
Berk
Beuk
Eik
Els
Es
Esdoorn
Hazelaar
Hulst
Knotwilg
Krentenboompje
Lijsterbes
Meidoorn
Populier
Spaanse aak
Tamme kastanje
Vlier
Vuilboom

Paddenstoelen

Berkenzwam
Elfenbankje
Inktzwam
Vliegenzwam

Dieren

Egel
Haas
Konijn
Mol
Pad
Veldmuis
Vleermuis
Vos

Vogels

Aalscholver
Bonte specht
Boomklever
Ekster
Fazant
Fuut
Gans
Grutto
Heggenus
Houtduif
Ijsvogel
Kauw
Kievit
Koekoek(alleen gehoord)
Koolmees
Kuifeend
Meerkoet
Merel
Nachttegaal(alleen gehoord)
Ooievaar
Pimpelmees
Reiger
Roodborstje
Slobeend
Spreeuw
Taling
Tjiftjaf
Turkse tortel
Uil(alleen gehoord)
Vink
Vlaamse gaai
Waterhoentje
Wilde eend
Winterkoninkje
Zilverreiger

Vruchtdragende struiken/bomen

- 1 Sleedoorn
- 2 Kardinaalsmuts
- 3 Liguster
- 4 Zoete kers/kriek
- 5 Vlier
- 6 Gelderse roos
- 7 Krentenboompje
- 8 Hazelaar
- 9 Gele kornoelje
- 10 Rode kornoelje
- 11 Hondсроos
- 12 Meidoorn
- 13 Lijsterbes
- 14 Vuilboom
- 15 Wegedoorn
- 16 Hulst

Bovenstaande lijst, waargenomen op Rosenburgh tijdens mijn wandelingen met mijn hond, is natuurlijk nog niet compleet!
Doorgewinterde fauna en/of flora kenners zullen deze lijst ongetwijfeld veel langer kunnen maken.

Peter Berserik

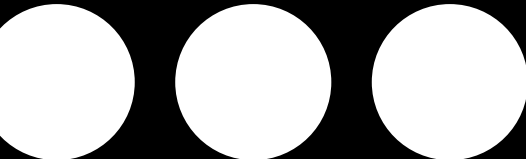
maart 2010 -versie 3

© Dit werk is auteursrechtelijk beschermd.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Bosch Slabbers Tuin- en Landschapsarchitecten B.V. (hierna: "Bosch Slabbers").

Bosch Slabbers heeft bij haar werkzaamheden de zorgvuldigheid in acht genomen die van haar kan worden verwacht. Aan de getoonde informatie in deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Op onze werkzaamheden zijn de voorwaarden van toepassing zoals vastgelegd in De Nieuwe Regeling 2005 (DNR 2005).

Bosch Slabbers heeft met zorgvuldigheid de beelden in deze publicatie geselecteerd. Het kan voorkomen dat niet alle rechthebbenden van de gebruikte beelden zijn achterhaald. Belanghebbenden worden verzocht contact op te nemen met Bosch Slabbers.

bosch slabbers

1^e Sweelinckstraat 30

2517 GD Den Haag

T 070 3554407

F 070 3061618

den-haag@bosch-slabbers.nl

www.bosch-slabbers.nl

